

215

U-61

215

U-61 48

23 SEP 2008

Ա. ՍՄԻՐՆՈՎ

ՀԱՅԱԿՐՈՂԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎՈՒՄ

1008
34272

10235



1982

ՅԵՐԵՎԱՆ

215

U-61 44

Ս. ՍՄԻՐՆԱԿ

23 SEP 2008

ՀԱՅԱԿՐՈՂԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՊԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԿՈԼԵԿՏԻՎՈՒՄ

1008
34232

10235



1982

ՅԵՐԵՎԱՆ

ՊԵՏՏՐՈՍԻ ՏՊԱՐԱՆ
ԳԼԿԼԻՏ 7435(Բ)
ՀՐԱՏԱՐԱԿ. 2166
ՊԱՏՎԵՐ 1081
ՏՐԱԺ 5000

Սրբազրեցի՛ն՝ Ա. Թովմադյան յեկ՝ Ե. Հաբուրյունյան

Հանձնված է արտադրության 29 մարտի 1932 թ. Մ. Յ. Ա
Ստորագրված է տպագրելու 23 ապրիլի 1932 թ.

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հակակրոնական աշխատանքի խնդիրները և պրակտիկան պիտներա-
կան կոլեկտիվում առաջ են բերում մի շարք չպարզված հարցեր կոլ-
եկտիվների համար: Դժբախտաբար, մինչև այսօր չկա գրականութուն
պիտներների հակակրոնական աշխատանքի մասին: Մեր դասը, չնայած
էր մի շարք կարևոր բացերին, այնուամենայնիվ կնպաստի կոլեկտիվին
ակդրական շրջանում ճիշտ կերպով կազմակերպելու հակակրոնական
գաստիարակութունը կոլեկտիվում:

Ինչո՞ւ յեն անհրաժեշտ հակակրոնական աշխատանքը և պրոնագան-
գը:

Ընկ. Յե. Յարոսլավսկին և Մ. Շվարեն այս հարցին տալիս են
փայլուն կերպով ձևակերպված պատասխան. «Հակակրոնական պրո-
պագանդի անհրաժեշտութունը բանվոր դասակարգի և գյուղացիու-
թյան հեղափոխական մասի համար բոլորովին անհրաժեշտ է նրանից, վոր կրոնական
աշխարհայացքը լինելով կեղծ աշխարհայացք, հակառակ դիտու-
թյան և տեխնիկայի այն նվաճումներին, վորոնց հասել է մարդկու-
թյունն իր կուլտուրալ զարգացման բաղաժաթիվ դարերի ընթացքում,
միաժամանակ հանդիսանում է մի աշխարհայացք, վորը վնասակար է
պրոլետարիատի և գյուղացիության, ճնշված դասակարգերի և ճնշված
ազգութունների համար, և ոգտակար է միայն մեր ժամանակի մոնար-
խիստական և բուրժուական-դեմոկրատական պետությունների իշխող
դասակարգերի համար»:

Վերևում ասվածը հավասարապես վերաբերում է նաև յերեխանե-
րի մեջ հակակրոնական պրոպագանդ մղելու անհրաժեշտության, մա-
նավանդ այժմ, յերբ յերկրում սրվել է դասակարգային պայքարը և այդ
պայքարում յեկեղեցու պաշտպանները—տերտերները և ազանդավոր-
ները լարում են իրենց բոլոր ուժերը յերեխաներին իրենց կողմը գրա-
վելու համար:

Կոլեկտիվը պետք է ըմբռնի հակակրոնական աշխատանքի հակայական
կարևորությունը և կարողանա ճիշտ կերպով տանել այդ աշխատանքը
գործնականում:

Դասի նպատակն է ոգնել կոլեկտիվին ծանոթանալու կրոնի դեմ
մղվող պայքարի տեսական հարցերին, տալ նյութեր կոլեկտիվում և
Պ Ա (պատանի անաստվածների) խմբում տարվելիք հակակրոնական
գործնական աշխատանքի համար:

ԿՐՈՆՆԸ ՅԵՎ ԿՈՄՄՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Պրոլետարիատի պայքարը բուրժուազիայի դեմ բացահայտ կերպով յերևան է բերել ամեն մի կրոնի դասակարգային ելույթունը:

Կրոնը ճնշման և շահագործման դեմ է բուրժուազիայի ձեռքում, նա դարձրել է իվեր դաշինք և կռիւ շահագործող դասակարգի հետ և հակառակորդութեամբ ծառայել է նրանց:

Աշխատավորների և ճնշվածների պայքարը շահագործողների դեմ՝ միշտ ցույց է տվել, վոր կրոնը դանդաղում է շահագործողների կողմը: Կապիտալիստական հասարակության մեջ բանդում կալանավորներին դիմավորում են քահանաները: Կախաղանի վրա որհնում են տերտերները: Հեղափոխական բանավորների և գյուղացիների դեմ կռվելու համար տերտերները հորդորում և որհնում են զինվորներին և ժանդարմաներին: Կրոնի պաշտպաններն անգիտակից բանավորներին համոզում են հեռու մնալ գործադուլներից և ստիպում են յենթարկվել «հաղանդութեան և համբերութեան»:

Ի՞նչ է կրոնը: Տերտերները, բուրժուազիան և նրանց պնակալեղները կրոնը բնորոշում են այսպես. «Կրոնը հակառակ վրա հիմնված մի միջոց է, վոր մարդուն կապում է աստծու հետ»:

Կրոնը բնավ այնպիսի վերացական բան չէ, ինչպես «կապ և համալսումը առ աստվածութեան»:

Ահա ինչ բնորոշում է տալիս կրոնին Վլադիմիր Իլիչը.

«Կրոնը հոգեկան ճնշման տեսակներից մեկն է, վոր ամենուրեք ծանրանում է ժողովրդական այն մասսաների վրա, վորոնք անվերջ տնջում են ուրիշների համար աշխատելով, գտնվում են կարիքի և լքվածության ճիրաններում...»:

«Կրոնը մի տեսակ եփանդիկ հոգեկան արագ է, վորի մեջ կապիտալի ստրուկները թաղում են իրենց մարդկային կերպարանքը, քիչ թե շատ մարդավայել կյանքի պահանջները»:

Վերահիշյալ յերկու բնորոշումները ցայտուն կերպով ընդգծում են այն, վոր բուրժուազիան ալլաքան «քնքուշ» կերպով է բնորոշում կրոնը, վորպեսզի ցույց տա, թե իր տեսակետից, վորոնք են բարոյականութեան «ճիշտ» նորմաների յուրաքանչյուրն առանձին անհատի և ամբողջ հասարակութեան համար:

Բուրժուազիայի ներկայացուցիչները սիրում են ասել՝ «կրոնական եմոցիան «հույզ», այն հիմնականն է, վոր հատկանշում է մարդկային կուլտուրայի զարգացման բոլոր ետապները»: Հայտնի յե, թե կուլտուրայի զարգացման և պրոգրեսի ի՞նչ «ետապների» մասին են խոսում բուրժուական իդեոլոգիայի «առաքյալները»: Այդ պրոգրեսը, բուրժուազիային արժանի, կայանում է նրանում, վոր աշխատավոր-

ները ել ավելի խիստ ճնշվեն և ստրկացվեն իրենց տերերի և ձեռնարկատերերի կողմից և դառնան կապիտալի իսկական ստրուկները:

Իսկ ի՞նչ է կրոնն աշխատավորների համար:

«Որենքները, բարոյականութեանը, կրոնը նրա (աշխատավորի՝ Ա. Ս.) համար վոչ այլ ինչ են, յեթե վոչ բուրժուական նախապաշարումներ, վորոնց տակ թագնված են բուրժուազիայի այս կամ այն չափերը...»):

Վորպեսզի կալվածատերերը կարողանան իրենց իշխանութեան տակ պահել միլիոնավոր գյուղացիների, իսկ գործարանատերերը՝ շահագործեն հարյուր հազարավոր բանավորների, նրանք, բացի կապիտ զենքի ուժից, կարիք ունեն նաև մի «վորեն» ուրիշ բանի: Այդ ուրիշ բանը կրոնն է, վոր «հորդորում է» աշխատավորներին. խեղճ ապրել այս աշխարհում (բավականանալով հանդերձյալ կյանքի, արքայութեան առասպելներով), հնազանդ տանել բոլոր զրկանքները (խիտա են մի յեթեսիդ, բարեհաճիր դարձնել մյուսը), աշխատել անդուլ, գոհանալ քչով, չանիծել, այլ գովաբանել իր տիրոջ «բարութեանը և իմաստութեանը»:

Ահա ի՞նչ է կրոնն աշխատավորների համար: Ահա թե կապիտալիստները ի՞նչ են սովորեցրել մանկութեանից ամեն մի քաղաքացու՝ դպրոցում, բանակում, դատարանում, բոլոր հիմնարկութեաններում, բնտանիքում, գրականութեան մեջ:

Իսկ ինչպե՞ս են նայում կոմունիստները կրոնի վրա, ի՞նչ է նրանց վերաբերմունքը, դեպի հակակրոնական աշխատանքը, այսինքն՝ ակտիվ քայլերը կրոնի դեմ:

«Կրոնի վերաբերմամբ Համկոմկուսը չի բավականանում կրոնի և պետութեան, դպրոցի և յեկեղեցու բաժանման դեկրետավորումով, այսինքն՝ այնպիսի միջոցառումներով, վորոնք բուրժուական-դեմոկրատիան առաջադրում է իր ծրագրերում, բայց վոչ մի տեղ աշխարհում չի հասցըւ մինչև վերջը շնորհիվ բաղմատեսակ փաստական կապերին, վոր գոյութեան ունեն կապիտալի և կրոնական պրոպագանդի միջև:

Համկոմկուսը ղեկավարվում է այն համոզմունքով, վոր մասսաների հասարակական-տնտեսական մոլոր գործունեութեան մեջ պլանաչափութեան և դիտակցականութեան իրադրոծումը միայն կառնի դեպի կրոնական նախապաշարումների լիակատար մահացումը: Կուսակցութեանը ձգտում է լիովին խորտակելու շահագործող դասակարգի և կրոնական պրոպագանդի կաղմակերպման միջև գոյութեան ունեցող կապը, նպաստելով աշխատավոր մասսաների իրական աղատագրմանը կրոնական նախապաշարումներից և կաղմակերպելով դիտական-լուսավորական և հակակրոնական ամենալայն պրոպագանդը:

Միաժամանակ անհրաժեշտ է հոգատար կերպով խուսափել հակառակադրների զգացմունքները վիրավորելուց, վորը կարող է միայն ամբապնդել կրոնական ֆանատիզմը**):

Այս ծրագրի հիման վրա կոմունիստական կուսակցութեանը դրա-

*) Կ. Մարքս և Ֆ. Էնգելս. Կոմունիստական մանիֆեստ

**) Համկոմկուսի (Բ) ծրագիրը

նում է, վոր կրոնը կոմունիստի համար բնավ «մասնավոր գործ» չէ և ինչպես այդ մասին դատում են արտասահմանի զանազան քաղաքական կուսակցությունները:

«Սոցիալիզմը և կրոնը» հոդվածում Լենինը գրում է.

«Սոցիալիստական պրոլետարիատի կուսակցության վերաբերմամբ կրոնը մասնավոր գործ չէ: Մեր կուսակցությունը հանդիսանում է բանվոր դասակարգի ազատագրության համար գիտակից առաջավոր մարտիկների միություն: Նման մի միություն չի կարող և չպետք է անտարբեր վերաբերմունք ունենա զեպի անգիտակցությունը, տղի-տղությունը և խավարամտությունը կրոնական հավատալիքների ձևով...»:

Կուսակցությունը բանվոր դասակարգին և աշխատավոր գյուղացիությանը տանում է դեպի տնտեսական և կուլտուրական ազատագրում: Այդ չի կարելի իրագործել, յեթե մասսաները մնան խավար և տգետ, կրոնի յենթակա: Ուստի կոմունիստական կուսակցությունը դեմ է կրոնին, ինչ նուրբ ձևով էլ նա քարոզվի:

Չվերափորել հավատացողների զգացմունքները, բայց և միաժամանակ «չլողալ հոսանքի հետ», անդեկ և անառաքաստ, ուշադրություն չդարձնելով դասակարգային պայքարի վրա, — ահա աշխատավորներին հակակրոնական դաստիարակության խնդիրը:

Վոչ միայն դարոցը և կուլտուրական հիմնարկները դաստիարակում են մասսաներին, ասում էր Լենինը, այլև խորհուրդները, պրոֆ-միությունները, կարմիր բանակը, դատարանը, հասարակական կազմակերպությունները, մամուլը և այլն կոմունիստական կուսակցության ղեկավարությամբ, այս բոլորը հանդիսանում է դաստիարակչական միջոց: Բանվորական և գյուղացիական լայն մասսաների հակակրոնական դաստիարակությունը պետք է դառնա վոչ միայն ՄԱՄ (Մարքսիստ Մեթոդիկ Անաստվածների Միություն), այլ և պրոլետարական լայն հասարակայնության գործը:

Կուսակցությունը դրան է ձգտում և այստեղ նա հասնում է խոշոր հաջողությունների:

Կոմունիստական կուսակցությունը, կոմյունիստական, մանկական կոմունիստական շարժումը կառուցում են կոմունիստական հասարակություն, պայքարելով ամեն տեսակի կրոնների դեմ:

Համաշխարհային մանկական կոմունիստական շարժումն իր ծագման օրից նետել է հեղափոխական պայքարի լողունգներ:

Այդ լողունգների Փոնի վրա ցայտուն կերպով աչքի յե ընկնում հակա-կրոնական պայքարի լողունգը, ամենից առաջ կրոնը դարձրել է վտանգավոր համար:

Պրոլետարական յերեխաների առաջավոր ավանգարդը — թե՛ կապիտալիստական յերկրների և թե՛ ԽՍՀՄ պատանի պիոներները — ընդունել են այդ լողունգը և միշտ իրագործում են իրենց գործնական աշխատանքում:

Պիոները, լինելով մանկական կոմունիստական կազմակերպության սան, աստծուն հավատալ, իհարկե, չի կարող: Պիոներ ասելով պետք է հասկանալ պատանի, աճող անաստված:

Բայց և այնպես պիոներների մեջ անաստվածությունը միանգամից ձեռք չի բերվում, այլ յերկարատե դաստիարակչական աշխատանքի

միջոցով: Այդ աշխատանքը տարվում է քաղաքում և գյուղում տարբեր ազգությունների պատկանող յերեխաների հետ և տարբեր մեթոդներով:

Յեկեղեցու պաշտպանները, քննադատելով մեզ սովորաբար հայտարարում են, թե մենք խլում ենք յերեխաներից «բարոյական պատանաճություն» զգացմունքը և նրանց դարձնում ենք կենդանիների նման: Խոսքը ի՞նչ «բարոյականություն» մասին է: Բանից յերեռում է, քրիստոնեական բարոյականության մասին — ողնիք մերձավորիդ, մի հակառակվի սուրբ գրքի օրենքներին, յեղիք սրտով մաքուր, կրիք աստծուն հոգուտ մեջ, յեղիք խոնարհ, անմոռնչ հնազանդվիք տերերին, մի հոգար աշխարհային կյանքի մասին, կատարել բարի գործեր, օրբությամբ ճանաչիք սեփականությունը և այլն:

Նման բարոյականության ողնությունը կրոնը մարդուն դարձնում է օտրուկ, անխոս, ճնշված էյակ, վորն անկարող է խոսել աստծու և կապիտալի դեմ:

Նման բարոյականություն, վորն արդել է հանդիսանում բանվոր դասակարգի ազատագրության գործին, մենք չենք ընդունում և բոլոր միջոցներով կռվում ենք նրա դեմ:

Կոմունիստներն ընդունում են արդյոք բարոյականություն (մոբալ):

Կոմունիստները բարոյականություն ընդունում են: Միայն թե վոչ բուրժուական — քրիստոնեական բարոյականություն: Բարոյականության մասին Վլադիմիր Իլիչը ասել է.

«Կոմունիստական բարոյականությունն աչն է, վորը ծառայում է պայքարին, միացնում է աշխատավորներին ընդդեմ ամեն տեսակի շահագործման, ընդդեմ ամեն տեսակի մանր սեփականության...»:

«Կոմունիստական բարոյականությունն հիմք է կազմում և կոմունիզմի ամբողջական և ավարտման համար մղվող պայքարը...»:

Մեր կոմունիստական բարոյականությունը մենք կռում ենք իհարկե վոչ զպրոցներում աղանդավոր «բարոյաբուխության դասերի» միջոցով, ինչպես անում են բուրժուական Թեոսոֆիայում: Այնտեղ, օրինակ, յերեխաներին կրոն չեն ավանդում (զպրոցը ձեռնադրեն բաժանված է յեկեղեցուց), սակայն դրա փոխարեն ավանդում են «բարոյագիտություն», վորը հիմնված է քրիստոնեական խրատների վրա: Աստ կյության վոչ մի տարբերություն:

Մեկանում կիրառվում են վոչ թե կապիտալիստների, բուհապետական հնազանդության, վախի մեթոդներ, այլ բոլոր յերեխաների ստեղծագործական կոլեկտիվ աշխատանքի մեթոդներ: Կոլեկտիվ աշխատանքը համախմբում, զոգում է նրանց վարդենա միաձուլ, ամուր մի ամբողջություն, վորը պատրաստվում է պայքարելու հանուն սոցիալիզմի, ընդդեմ ամեն տեսակի կրոնի և խավարամտության:

ԿՐԵՐԱԿԱՆՆԵՐԻ ՊԱՅԻԱՐԸ ՅԵՐԵԽԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Չենց սկզբից բուրժուական հասարակության մեջ յեկեղեցին յերեխաներին յենթարկել է իր ազդեցության: Կրոնական դաստիարակությունից բացի ուրիշ դաստիարակություն չի յեղել: Առանց կրոնի

յերեխաները չեյին հարող վոչ մի քայլ անել: Գործերից ի վեր կրօնը հսկա սարդի նման իր ցանցի մեջ է պահել մանուկներին և պատանիներին:

Պատմութեան մեջ յեղել են յերեխաների կրօնական սարկացման բաղձաթիվ նողկալի գեղքեր: Այսպես որինակ՝ միջին դարերում, յերբ ընդարձակվում էր Յեվրոպայի և Փոքր Ասիայի առևտուրը և վաճառականները չափազանց շահագրգռված էյին նոր կալվածներ, նոր հատուկ յուններ և առևտրի տեսակետից շահավետ յերկրներ ձեռք բերելու մեջ, յեկեղեցու սպասավորները կաղմակերպում էյին այսպես կոչված «մանուկների խաչակրաց արշավանքներ»:

Ասպետների խաչակրաց արշավանքները, վորոնք իբրև թե նպատակ ունեյին աղատել «տիրոջ գերեզմանը» սարակինսանների (մահմեդականների) ձեռքից (մինչդեռ իրականում նրանց նպատակն էր նոր հողեր զավթել), ինչպես հայտնի յե վերջացան խաչակիրների ծանր պարտութեամբ:

Անհրաժեշտ էր հրահրել չափահասների կրօնական մոլեռանդութիւնը, և ահա յեկեղեցին ողորդութեամբ էր յերեխաներին: Լուր տալով որ ասպետները, այլ «անմեղ» յերեխաները: Հովաքեցին մի քանի հազար յերեխաների, վորոնք վանականների և հովիւների առաջնորդութեամբ մեծ ցույցեր օտարելով Գերմանիայում, Ֆրանսիայում և Իտալիայում, աստիկ հրահրում էյին չափահասների կրօնական Փառնաորդը:

Վերջը յերեխաների մի մասը ցրտից և սովից կոտորվեց Ալպյան լեռներում, իսկ մյուս մասը նստեցրին նալ և Միջերկրական ծովով ուղարկեցին Պաղեստին: Յերեխաների մեծամասնութիւնն իրենց մահը գտան ծովի խորքերում: Շատերը վորպես սարուկ վաճառվեցին Յեզիպտոսում: Այսպես վորբերգական վախճան ունենան մանուկ-խաչակիրների արշավանքները:

Արդյոք յեկեղեցականները գիտե՞լին, վոր արշավանքը նման վախճան կարող է ունենալ:

Իհարկե, գիտեյին: Բայց նրանք հասել էյին իրենց նպատակին: Կրօնական մոլեռանդութիւնը մեծ էր, իսկ յերեխաները նրանց հոգը չեյին...

Միջնադարյան յեկեղեցու այս սև, իրոք վոր ավաղակային արարքը բացատրութիւն չէ: Տաճարների սեղաններն առատորեն ներկված են բոլորովին անմեղ, յեկեղեցու վայրենի և անսանձ կամայականութեան զոհ գնացած յերեխաների արյունով:

Յեվ յեթե բուրժուական փրկութիւնները վանդալիզմ (զաղանակաւ արարք) են համարում պատմութեան մեջ գոյութիւն չունեցող 10.000 մանուկների առասպելական սպանդը (կոտորածը) հերովդեսի օրով, ապա նրանք լրրաբար ստում են, վորովհետեւ շատ լավ գիտեն (բայց զոր ճգնում են թաղցնել աշխատավորներից), վոր կապիտալիստական հասարակութիւնը և կապիտալիստական առցիտնալիզացիան ամեն տարի մահ են պատճառում միլիոնավոր յերեխաների: Միայն Անգլիայում կապիտալիզմը, սուրբ յեկեղեցու որհնութեամբ, դեռ մի քանի տասնյակ տարի առաջ, ամեն տարի նախահայրերի մոտ էր ուղարկում:

Վարձու աշխատող և աշխատանքի անասելի ծանր պայմաններից մեռնող 25 հազար յերեխաների*):

Յեվ միթե հին յեկեղեցական դպրոցները և առհասարակ ծխական կամ ժողովրդական դպրոցները, վոր բուրժուական բաց երանում աշխատավորների յերեխաների համար, չեյին ճնշում այդ յերեխաներին, դարձնում իրենց դասակարգի անդիտակից թշնամիները:

Յեկեղեցին մեծ վտանգ է տեսնում նույնիսկ կիրակնորդայ սոցիալիստական դպրոցների տարածման մեջ Արեւմուտքում բանվորների յերեխաների համար, թեւ այդ դպրոցներում հեղափոխական վոչինչ չկա: Յեկեղեցին չտեսնված արագութեամբ սկսում է ստեղծել իր մանուկական-պատենակական և յերիտասարդական կաղմակերպութիւնները: Յերիտասարդութեան կաթոլիկական ինտերնացիոնալը դարձել է միւլիոնանոց մի կաղմակերպութիւն: Այդ թույլ տվել ասել, «միտերնալիզմ» անդամների մասսան կաղմում է «թուլամորթ», վոչնչի անընդունակ մանր բուրժուական յերիտասարդութիւնը: Բայց փաստը մնում է փաստ—յեկեղեցին բաց է թողնում հսկայական միջոցներ, ծախսում է ահաբեկն եներդիա յերիտասարդութեանն իր կողմը դրավելու համար:

Պետք է բոլոր միջոցներով կուլել յեկեղեցականների հաշտվողական, ռենտիմենտալ քարոզի դեմ, հակադրելով նրանց գլխակցականութեն կաղմակերպված պրոլետարական յերեխաներին և մեր կողմը դրավելով յեկեղեցականների կողմից խաբված բանվորների յերեխաներին:

Անհրաժեշտ է միշտ պատրաստ լինել կրօնի դեմ կաղմակերպված պայքար մղելու համար:

Յարական Ռուսաստանում դպրոցը թե՛ տարրական, թե՛ միջնակարգ և թե՛ բարձրագույն, ամբողջապես կախում ունեյին յեկեղեցուց: Դասավանդվող առարկաներից առաջինը կրօնն էր: Յեվ վա՛յ այն աշակերտին, վոր իր մտքի հարցասիրութեամբ չէր ուղղում հավատալ: Վոր ըստ աստվածաշնչի յերկիրը և բոլոր արարածները ստեղծվել են վեց օրում... Այդ աշակերտը կդատապարտուի կարգերի, վարքի վատ թվանշանի, համապատասխան մարմնական եկեղեցական (պատժի), — մանավանդ յեթե դեպքը պատահում էր յեկեղեցական-ծխական կամ տարրական դպրոցում, — և բացի այդ՝ ավարտական վատ վկայականի:

Յերեխաներին վախեցնում էյին ստատաններով և դեերով: Բայց ավելի շատ նրանք վախենում էյին հենց «սուրբ յեկեղեցուց»:

Յեվ միայն Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնից հետո, միայն մի յերկրում ամբողջ յերկրագնդի վրա յերեխաներն աղատվեցին յեկեղեցու, խավարամտութեան հովանավորութիւնից: Բայց ի՞նչ մեջ էր հողեւորականները հաճախ փորձեր են անում յերեխաներին հավաքելու իրենց շուրջը:

Կուսակցութեան սոցիալիստական հարձակումն ամբողջ Փրոնտով չէ կտրող չառաջացնել դասակարգային թշնամիների, սրանց թվում հակահեղափոխական յեկեղեցականների կատաղի դիմադրութիւնը և ալաիվ յելուկները սոցիալիստական շինարարութեան դեմ:

Սոցիալիստական շինարարութեան հաջողութիւնները քանդում են այն բազան, վորի վրա առաջ հիմնված էյին կրօնական նախապաշար-

*) Ծ. Նիգելս, «բանվոր դասակարգի պետութեանը Անգլիայում»

ընդհանրապես: Հակահերոնական աշխատանքի նվաճումները, մասնավորապես Մարտնչող Անաստվածների Միության գործունեությունը, հաջողությամբ իրականացնում են յեկեղեցական հակահեղափոխականներին: Նրանք դիմադրում են բոլոր ուժերով և միջոցներով: Ի պատասխան մեր ծավալուն հարձակման, նրանք ամենալուրջ փորձերն են անում իրենց կողմը դրավելու յերիտասարդությունը և յերեսաներին: Նրանք գիտում են մինչև այժմ հոսանքով հանրության: Բերենք մի շարք որինակներ, վերոնց ցույց կտան, թե վերջին կարևոր և հենց այժմ հույս չգրել «ինքնահոսի» վրա («ինչո՞ւ անհանդուրժանապատիվությունը կհաղթանակի»), այլ կազմակերպված և անվերապա ջանքերով հարվածներ հասցնել կրոնին:

Մի տեղ տերտերը պիոներական կոլեկտիվի ղեկավար տակ կազմակերպել էր մանկական կրոնական խումբ: Մի այլ տեղ—տիրացուն Ջուլիակ նվագելով յերեսաներին սովորեցնում էր նախ հեղափոխական յերգեր, իսկ հետո «ժողովրդագրության» յեր յենթարկում նրանց յերգելու: Դրանից ժամում: Բազմաթիվներն իրենց «սիրո յերեկոներին» դրավում են աշխատավորներին յերեսաներին, վերջիններս այնտեղ արտասանում են, յերգում, կատարում «ակալով աշխատանք», հետաքրքրվում են նրանով և վերջը միանում են սեկտանտներին: Հաճախ տերտերներն իրենց քարոզներում կամ դատկին համատեղ յայնների տները չըլնիս չեն մոռանում նրանց հիշեցնել «աստվածային քարկությունը», յեթե նրանց յերեսաները չլին աստծուն, յեկեղեցի չընան և դառնան «սատանայի սերունդ»—պիոներ:

Պիոներական կազմակերպության կողմից հակահերոնական դաստիարակությունը ցույց տրվող վաղ բավարար ուշադրության հետևանքով յեկեղեցականներն իրենց ազնվատուրայի միջոցով յերբեմն տարածում են իրենց ազդեցությունը պիոներների վրա: «Պիոներական Պրավդան» Անաստվածների Համամիությունական համադրումարին նվիրված համարում բերեց յերկու նման վրդովեցնող փաստեր: Յերը Սերգեյեվում (այժմ Ջագորով, Մոսկվայի մարզ) կամպանիա սկսվեց վոդնեանակի յեկեղեցին փակելու համար, պիոներական հավաքում 57 հոգուց 30-ը ձայն տվին յեկեղեցու փակման դեմ: Կամ մի ուրիշ փաստ. Իդվոլսկի դյուզյերիտ դպրոցում պիոներական կոլեկտիվի կողմից դատկին յերեսաներին տարավ յեկեղեցի: Դպրոցի վարիչի և ուսուցիչների բոլոր խորհուրդները չողնեցին:

«Անտիոնկվյոդնիկ» Ժուրնալի 1930 թ. №2-ում կա ընկ. Ա. Պակրովսկու հետաքրքիր հոդվածը «Հակահերոնական դաստիարակությունը Լենինգրադի դպրոցներում»: Հեղինակը բերում է անկետի ուշադրով արդյունքները: Մասկովսկու Նարվսկի ուսյունի 86-րդ դպրոցում մշակվել են 1343 անկետաներ (աղաներ 625, աղջիկներ 718, բանվորների յերեսաներ 910), վերոնցից պարզվել է վոր.—

35%	հետադուրված բոլոր աշակերտները հավատում աստծուն
33 »	» » » » Բրիտանոնին
30 »	» » » » տանը աղթում է
34 »	» » » » յեկեղեցի յն գնում

Հավատացողների ամենամեծ տոկոսը ընկնում է յերկրորդ դաս-

րաններին, ամենափոքրը՝ հինգերորդներին: Այս անկետայի արդյունքները լուրջ նախադրուշացում են պիոներական կազմակերպության համար: Չե վոր 86-րդ դպրոցում կա խոշոր պիոներական կազմակերպություն: Ինչ և արել նա կրոնի դեմ պայքարելու գործում, վորպեսզի դպրոցում չլինի հավատացողների 30-35 խալատակ տոկոսները:

Լենինգրադում սեկտանտները (աղանդավորները) յետանդուն «աշխատանք» են ծավալում յերեսաների չըլնում: Վասիլևսկի կղզում, նախահանդստում, վորտեղ դառնում է Բազմաթիվների բույնը, վերջիններս ուժեղ գործունեություն էլին սկսել յերեսաների մեջ: Նրանց այն աստիճան սանձարձակ են, վոր դպրոցի առաջ կանգնած սպասում են յերեսաներին և պարագմունքներից հետո նրանց տանում են իրենց մոտ, հյուրասիրում են և քարոզում իրենց հավատքը... 193-րդ դպրոցի աշակերտների մեջ առաջացել էր «անխախտականներին» կազմակերպություն, իսկ 102-րդ դպրոցում աղջիկները կոլեկտիվ կերպով հրաժարվել էլին մասնակցել հակահերոնական աշխատանքին: Այս բոլորը կատարվում է առաջավոր խոշոր մի կենտրոնում...

Բելուստայում, Ռյազանում և Մոսկվայում դպրոցականների ընտրական հետադուրվություններն նյութերը ցույց են տալիս, վոր յերեսաների մոտ 30 տոկոսը հավատում է: Թե՛ այս և թե՛ ուրիշ դպրոցներում 1928-29 ուսումնական տարում յեկեղեցական տոներին յերեսաները մասսայական կերպով դպրոց չելին գնում:

Սեկտանտների արարքների մասին ընկ. Մ. Կուլենցովը ՄՍՄ կենտրոնի հրդեհները գրում է. «1930 թ. սկզբին Բալաշով քաղաքում չըլնում էլին սեկտանտ կանայք, կանգնեցնում էլին յերեսաներին, նրանց կանֆետներ էլին բաժանում, տակելով. «մի լսեք, ինչ վոր ասում են ձեզ դպրոցում, աղթեցեք աստծան», և խոստանում էլին մյուս անգամ էլի կանֆետ բերել: Անցյալ տարի սեկտանտները հարյուրավոր դպրոցի նախակներ էլին գրում ուղղված բոլոր «յեղբայրներին և քույրերին առաջարկում», թե անհրժեշտ է պայքար մղել յերիտասարդության համար: Նրանք սարքում էլին չընդ յերեսաներ, թեյով, համերազային բաժնով, կազմակերպում էլին մանկական յերեսաներ, յերեսաներին հրապարակելով անուշեղեններով, մրդով և դանազան դրավիչ նվերներով»:

«Անտիոնկվյոդնիկ» Ժուրնալը, 1930 թ. № 5, բերում է քաղվածքներ սեկտանտների դադանի նամակներից յերեսաների մեջ տարվելիք աշխատանքի վերաբերյալ. «Մենք քրիստոնյաներս, պետք է հավատացյալ յերեսաների միջոցով ամեծարանի քարոզը տարածենք դպրոցում և ստեղծենք այնտեղ հավատացյալ յերիտասարդության խմբակներ և բջիջներ...» Հավատացյալ յեղվիտները շատ նուրբ և խորամանկ կերպով են ծրագրում դպրոցում սնտիպալաչություն և կրոնական մոլեռանդություն քարոզելու պլանը. նույն նամակում նրանք գրում են. «Աշխատանք տանելով քրիստոնյա յերիտասարդության և հավատացյալ յերեսաների խմբակներ և բջիջներ կազմակերպելու ասպարեղում, մեր յեղբայրները և քույրերը կսակածի մեջ են ընկնում, թե դրանով չի՞ խախտվում արդյոք Ժողկոմխորհի դեկրետը յեկեղեցի պետությունից: Դպրոցից բաժանելու մասին, վորտեղ (դպրոցում) արգելվում է կրոնի ուսուցումը ամբողջ քան յերես հոգու: Այդ որենքը խախտելու խուսափելու համար, մենք հանձնարարում ենք մեր յեղբայր-

ներին և քույրերին տեղերում համատեղյալ յերեսաների խմբակներ կազմակերպելիս խմբակը բաժանել յեռյակների և յուրաքանչյուր յեռյակին ամրացնել հատուկ մի դեկավար: Դրանով յերեսաները կստանան կրոնական դաստիարակություն և չի խախտվի խորհրդային իշխանությունը: Մյուս վրդովեցուցիչ լավերը նամակը կոմենտարիաների կարիք չունի:

Նշելով յեկեղեցականների համառ փորձերը՝ իրենց հակահեղափոխական հովանու տակ առնելու աշխատավորների յերեսաներին, թվելով նրանց «նվաճումները» այդ ուղղությամբ, միաժամանակ անհրաժեշտ է շեշտել հակակրոնական աշխատանքի մեծ հաջողությունները յերեսաների լայն մասնակցությամբ վերջին յերկու տարվա ընթացքում: Բայց չէի կենտրոնացնել կուսակցության դեկավարությունը, մարտնչող անաստվածների միություն, կոմսոմոլի և պատանի պիոներների ողջ խմբակը լայն ծավալ է ստանում պատանի անաստվածների շարժումը: Բացի պատանի անաստվածների խմբակների թվի աճման քանակական ցուցանիշները, կարելի է միանգամայն վորոշակի կերպով արձանագրել համապատասխան «կառնածո» դպրոցականների տոկոսի նկատելի նվազումը վերջին տարվա ընթացքում:

ՊԱ. խմբերի գործունեությունը և մանկական անաստվածական շարժման դարգացման առաջին լավ արդյունքների մասին շատ բան պատմեցին 1930 թ. պատանի անաստվածների համամիութենական երեսուրդա-կոնֆերանսի ժամանակ, կոնֆերանսի պատգամավորները: Խոսք տանք մի քանի պատգամավորների:

Կուլիկովան (Իվանով) դեկուցում է, վոր Իվանովում 14615 դպրոցականներից 40 տոկոս արդեն ընդգրկված է պատանի անաստվածներին բնակչության մասին: Պատանի անաստվածները բնակչության համար կազմակերպում են դասախոսություններ, միտինգներ, զրույցներ, զեկուցումներ: Ազդաբնակչությունը համաձայնություն է տվել յեկեղեցիներին՝ փակման, և ՊԱ. աշխատանքի հետևանքով մի շարք յեկեղեցիներ փակվել են:

Դրոնիկով (Արտեմով) Մեր աշխատանքը այն աստիճան է առաջ գնացել, վոր սեկտանտների յերեսաների մեծամասնությունը հրաժարվեց սեկտանտությունից, և մենք ծավալահարությունների վորոտի տակ ընդունեցինք Անաստվածների միություն մեջ: Հոռմի պապի յելույթը ԽՍՀՄ դեմ ալեկոծեց ամբողջ ազդաբնակչությանը: Մենակ մի որում պատանի անաստվածները ցույցի և միտինգի ժամանակ ծախեցին 750 ռուբլու դրահանություն:

Զիլով (Մորդովայի մարդ), զատկի ժամանակ մենք կազմակերպեցինք բրեգադներ, վորոնք շրջում էին գյուղերը, պատրաստում էին յերեսույթներ, ցույցեր՝ ավելի շատ ժողովուրդ գրավելու համար: Այդ ժամանակ քաղաքացի 100 պիոներ-անաստվածներ աշխատում էին դաշտերում:

Սուրկին (Գաղստան). Մենք պատանի անաստվածների կոնֆերանսին հանձնեցինք 50 ռուբլի «Դաղստանի պատանի անաստվածների պատանի» Պրոս 11-րդ պապին տանկի կատուցման համար:

Բելեցկայա (Լենինգրադ). Աշխատանքի նոր ձևերի մասին Մեզ մոտ բացվել է մանկական հակակրոնական համալսարան: Նա ընդգրկում է 60 յերեսաների պատանի անաստվածների ակտիվից:

Զալուսարյով (Գնեպրոպետով) . Մեր աշխատանքի առաջին քայլը յեղավ գործարանային յեկեղեցու փակումը: Մենք, գործարանի պիոներներ, բարձրացրինք այդ հարցը: Հավաքեցինք 2000 ստորագրություն: Յեկեղեցին փակեցին: Այժմ այնտեղ գրադարան է: Միմիայն մի ցեխի բանվորների մեջ մենք տարածեցինք 100 ռ. հակակրոնական գրահանություն և 800 հոգուց ավելի բաժանորդագրեցինք «Անաստված» թերթին:

Հաղարավոր, տասնյակ հաղարավոր փոքր գործերով պատանի պիոներները հեղաճեղքեցին քաղաքում կրոնական ֆրոնտում: Ակտիվ աշխատանքն ամրապնդում է պատանի անաստվածների շարժումը: Մենք հաստատ համոզված ենք, վոր անաստվածական աշխատանքի հետագա հաջողությունն ապահովված է յերեսաների միլիոնավոր մասնակցի մեջ:

Խորտակվում է հինը: Նոր սերունդն ազատագրվելով դարավոր ճնշումից և թմրությունից, գլուխը բարձր քայլում է կուռ շարքերով: Յերեսուրդ անաստվածները կհաղթեն, նրանք կստիպեն յեկեղեցու պաշտպաններին նահանջել:

ՊԻՈՆԵՐՆԵՐԻ ՀԱՎԱԿՐՈՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ՅԵՎ ԶԵՎԵՐԸ

Պիոներների հասարակական-քաղաքական դաստիարակությունը տարվում է գործնական աշխատանքի հիման վրա սոցիալիստական չինարարությունը, հնգամյակը չորս տարում կատարելու գործին մասնակցելու ասպարիցում: Պիոներների և դպրոցականների հակակրոնական դաստիարակությունը հանդիսանում է նրանց քաղաքական դաստիարակության մի մասը և զինում է նրանց անհրաժեշտ ունակություններով և գիտելիքներով՝ պայքարելու դասակարգային թշնամիների դեմ, վորոնք ճգնում են կրոնը զենք դարձնել բայց չէիք մի Խորհրդային պետության դեմ կռվելու համար:

Պիոներական աշխատանքի բոլոր բնագավառներում կա վորոշ սիտեմ: Նույնը պետք է լինի նաև պիոներների հակակրոնական դաստիարակության բնագավառում: Պլանաչափ, տակտիկական խիստ գիտական հակակրոնական աշխատանքի միջոցով պիոները պետք է դառնա գիտակից անաստված: Ահա ի՞նչ հիմնական պահանջ պետք է բավարարի պիոներների հակակրոնական աշխատանքի սիտեմը: Դժբախտաբար, այդ սիտեմը դեռ մշակված չէ, և պիոներ շարժման մի շարք դեկավար աշխատողներ շրջանում գոյություն ունեն մի շարք միանգամայն հակադիր հայացքներ պիոներների հակակրոնական աշխատանքի սիտեմի վերաբերյալ:

Միանգամայն անբավարար և արտաքին, մակերեսային (հաճախ թեթևալիկ) անաստվածությունը, յերբ պիոները կծու կերպով ծաղրում է համալսարանի յերեսաներին, պարծենում է, վոր ինքը ժամ չի դնում, և վերջապես, միշտ հայտնում է տերտերներին և «հեղինակավոր» կերպով հայտարարում է բոլորին. «աստված չկա, արժավ գնաց», իսկ ինքը վոչ մի մասնակցություն ցույց չի տալիս մանկական անաստվածական շարժմանը:

Մեր նպատակն է մղել պիոներին ուշադիր քննադատական վերաբերմունք ունենալու դեպի կրոնը, պարզելու և լուսաբանելու նրա վնասակարությունը, փորպնայի նա ինքը յեզրակացնի, փոր կրոնը ողորդող և միայն կապիտալիստներին և ծառայում է նրանց, փոր կրոնը և զիտությունը միանգամայն անհամատեղելի յեն, փոր Բրիտանոի և սրբերի մասին յեղած առասպելները փոշ ալլ ինչ են, յեթե փոշ յեկեղեցու դատարկությունը քրմերի հնարած բաները: Մմենից առաջ պիոներները պետք է հասկանան կրոնի դատարկությունը և յուր յուր և հաստատ իմանան, թե ինչու կրոնն արգելակ է սոցիալիստական շինարարության և հնգամյակի համար:

Պիոներները հակակրոնական աշխատանքի և պրոպագանդի մեթոդները պետք է նպաստեն կենսագործելու վերելում հիշված խնդիրները: Ինչո՞ւ մեզանում առաջ են յեկել «պերճախոս», «ամենագետ» (այսինքն՝ փոշինչ կարգին չիմացող) պիոներներ հակակրոնական հարցերում, փորոնք ուղում են հակակրոնական պրոբլեմը լուծել իրենց «կոկորդով», այսինքն՝ գոռալով և խալթող խոսքեր կամ հայհոյանքներ նետելով կրոնի և կղերականների հասցեյին:

Ինչո՞ւ դպրոցականները յերբեմն պիոներներին անվանում են «հիմար անաստվածներ», իսկ պիոներներին ծնողները ծուռ են նայում իրենց «անհավատ—անաստված» յերեխաների վրա:

Վերահիշալ աննորմալություններն ապացուցում են, փոր հակակրոնական փորոշ «մեթոդներ», փորոնք կիրառվել են առաջներում, սխալ եյին, փոշ կենսունակ:

Սխալներից սովորելով պիոներական շարժումն աճել և զարգացել է: Եյականն այն է, փոր մենք պետք է հայտնաբերենք և զգաստ կերպով հաշվի առնենք սխալները:

Հակակրոնական աշխատանքում թույլ տրված սխալները, փորքան ել լուրջ լինեն, չեն կարող վախճենել մեզ: Մենք նրանց կուղղենք, նախապես յենթադրելով բաղմակողմանի քննադատական անալիզի:

Ահա մի շարք կոնկրետ մեթոդական սխալներ պատանի պիոներներին հետ տարված հակակրոնական աշխատանքում:

«Հակատերտերականությունը», փորը դառնում է կոնի միայն տերտերների դեմ: Այս մեթոդը միայն գայրույթ է առաջացրել շատ հավատացյալների մեջ այն պիոներներին դեմ, փորոնք կիրառել են հակակրոնական պայքարի «փողոցային» ձևեր: Մինչդեռ ըստ Վ. Ի. Լենինի, հակակրոնական պայքարը պետք է ուղղվի փոշ միայն տերտերների դեմ (ինչպես անում եյին պիոներները), այլ ամեն տեսակի կրոնական աշխարհայացքի և կրոնական կաղմակերպությունների դեմ:

Յերեխաների հակակրոնական դատարկությունից մի այլ «մեթոդ» էր միտինգային ագիտացիա կրոնի լիակատար անանկությունից մասին: Այս մեթոդը փոշինչ չեր թողնում պիոներների գիտակցությունից մեջ և տհնայա կերպով թերի յեր: Լինում եյին դեպքեր, յերը կոլլաբոները փրփուրը բերանին, բռնուցքը խիելով սեղանին ապացուցում եյին պիոներներին, թե «աստված վկա, աստված չկա»: Խորհրդային դպրոցի յերկրորդ կոնցենտրի դպրոցական պիոները բավականաչափ գրադետ է և կարող է ինքնուրույն կերպով գիրքորոշվել շատ հարցերում: Նա ուզում է իմանալ գիտական տվյալներ—կրոնի հասարակական պատճառ-

ները և տնտեսական արմատները: Դատարկ ագիտացիան և պարապ յերգումները միանգամայն չեն բավարարում նրա պահանջները:

Բիչ ողուտ տվեց առաջներում կիրառվող հակակրոնական աշխատանքի մեթոդը միայն կամպանիաների ժամանակ, ինչպես որինակ, հակակրոնական կարնավալները, փորոնք հայտնի յեն «կոմյերիտական զատիկ» և «կոմյերիտական ծնունդ» անվան տակ:

Դրանք միանգամայն անբավարար կալիդոլի, մակերեսային հարվածներ եյին ուղղված յեկեղեցուն և կրոնին:

Աշխատավոր աղգարնակությունից, դպրոցականներին և նույնիսկ պիոներներին մեծամասնություն մեջ առաջացել է այն սովորությունը, թե մենք պայքարում ենք միայն կրոնական տոներին դեմ տարին յերկույերեք անգամ և քրիստոնեյական ծնունդի ծեսի փոխարեն մայիսում և կոմյերիտական ծննդյան ծեսը:

Պիոներների հակակրոնական «մերկացնող» պրոպագանդի մեթոդը հաճախ վարկաբեկում էր նրանց կաղմակերպությունը և վիրավորում հավատացյալների կրոնական զգացմունքները: Որինակ, սարքում եյին պիոներական հակակրոնական «մերկացնող» ցուցահանդեսներ, փորտեղ ցուցադրում եյին «տիրոջ արյունը» մի փոքր սրվակում, փոսկորները կտորներ փորպես մասունք և այլն: Այս ցուցահանդեսները պետք է բաց տնեյին կղերականների խաբելությունները և ցույց տային, փոր յեկեղեցիներում դոնովող բոլոր «սուրբ առարկաները» միայն կեղծիք են, ճիշտ նման «մերկացնող ցուցահանդեսում» ցուցադրված առարկաներին: Նման ցուցահանդեսները փոշ այլ ինչ եյին, յեթե փոշ հակակրոնական վնասակար «բարադաներ»: «Մերկացնող ցուցահանդեսները» առանձնապես հանձնարարում էր 1923—24 թ. միակ պիոներական ժուրնալ «Խարարներ»:

Մեթոդական սխալներից շատերը կարելի յե բացատրել նրանով, փոր կոմյերիտական կոլլաբոներն իրենք թույլ անաստվածներ եյին, բայց ուրովին չգիտեյին, ինչպես տանել հակակրոնական աշխատանքը կոլլեկտիվներում: Նրանք չեյին յենում պիոներների տարիքի առանձնահատկություններից, հաշվի չեյին առնում նրանց դարդացման աստիճանը և ամենքին ու ամեն տեղ մոտենում եյին նույն արշինով:

Հիշված գլխավոր սխալները փոշ մի դեպքում չպետք է կրկնվեն հետագայում:

Այժմ կա՞ արդյոք յերեխաների հակակրոնական դատարկությունից միանական մի սխտեմ:

Ժամանակակից հակակրոնական դրականություն մեջ դեռևս չկա արդ: Դրա համար մենք հանձնարարում ենք մասաղ սերնդի հակակրոնական դատարկությունից փոշ թե մեկ, այլ մի քանի մեթոդներ:

Նախ և առաջ մի կարևոր դիտողություն: Վ. Ի. Լենինը նշել է հակակրոնական պայքարի մեթոդոլոգիական հիմունքները: Նա դրում է. «Պետք է գիտենալ պայքարել կրոնի դեմ, իսկ դրա համար պետք է մատերիալիստորեն բացատրել հավատքի և կրոնի աղբյուրները մաստաների մեջ»: Յեվ հետո. «Կրոնի դեմ մղվող պայքարը չի կարելի ոահմանափակել վերացական—իդեոլոգիական քարոզով, չի կարելի վերածել այդպիսի քարոզի: Այդ պայքարը պետք է կապակցել դատարկության շարժման կոնկրետ պրակտիկայի հետ»:

Վ. Ի. Լենինի այս դիտողությունները պետք է ոգտադործել պիտաների հակակրոնական դաստիարակության մեթոդաբանական ստեղծարարության:

Մեթոդներից մեկը պետք է լինի պիտաներների հասարակական-քաղաքական աշխատանքը դնել ճիշտ հիմքերի վրա, բարձրացնել նրանց քաղաքական դարգացման մակարդակը, վերջապես, ուսումնասիրել միջավայրի հասարակական հարաբերությունները և այդ հիման վրա ամեն կերպ ուժեղացնել հակակրոնական պրոպագանդան:

Վերջինսը այսպիսի մի որինակ: Խորհուրդների աշխատանքն ուսումնասիրելիս պիտաներները խմանում են, վոր խորհուրդները, չնմանվելով մի մի բուրժուական իշխանություն, յեկեղեցու հետ միջ մի կապ չունեն, նրան փող չեն տալիս և նրա «կրոնական ոգնություն» յերբեք չեն դիմում: Իսկ յեկեղեցին միշտ դուրս է յեկել աշխատավորների դեմ: Քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ տերտերները ամեն կերպ ոգնում էյին սպիտակ գլխադիրականներին կռվելու խորհուրդների դեմ: Ազմերալ Կոլչակի մոտ, Սիբիրում, տերտերները նույնիսկ կազմակերպել էյին «հիսուսյան գնդեր»: Դենիկինի և Վրանգելի մոտ նրանք նդովում և անիծում էյին «գաղանակերալ բայլչեիկներին»: Յերեսխաները ստանալով նման ծանոթություններ, գալիս են այն յեզրահացություն, վոր յեկեղեցին միշտ պայքարում է սոցիալիզմի դեմ, աշխարհիս առաջին սոցիալիստական բանվորադուղացիական պետություն տնտեսական-կուլտուրական շինարարություն դեմ: Ուստի պիտաներները, վորոնք յերգվում են բոլոր ուժերը նվիրել բանվոր դասակարգի գործին, չեն կարող անտարբեր վերաբերմունք ցույց տալ կրոնին, այլ պետք է անհաշտ պայքար մղեն նրա դեմ:

Պիտաներական կոլեկտիվներում հակակրոնական աշխատանքը ճիշտ կազմակերպելու համար ամեն մի կոլիար պարտավոր է ուշի ուշով ուսումնասիրել պիտաներների վերաբերմունքը դեպի կրոնը և թույլ չտալ կոպիտ վերաբերմունք «կասկածող» և նույնիսկ հավատացող պիտաներներին համար:

Մենք գիտենք մի դեպք, յերբ պիտաներները վորոշել էյին հավաքել բոլոր խաչերը կոլեկտիվի յերեսաներից. հավաքեցին մոտ 10 հատ վորիկ խաչեր և դնելով մի տուսի մեջ, մայրենի ճիչերով և հակակրոնական չաստուչկաներ յերգելով նետեցին աղբաջրի մեջ: Այս դեպքը իր կոպտությունը գրգռում է թե՛ յերեսաներին և թե՛ մանավանդ հավատացող չախահաններին: Չպետք է վորոշել—«արգելել բոլորին խաչ կախելը», այլ այնպես անել, վոր այն յերեսաները, վորոնք դեռ տատանվում են կրոնական հարցերում, իրենք համոզվեն կրոնի վնասակարություն: Պետք է այնպես անել, վոր յերեսաները գիտակից կերպով դուրս գան քրիստոնեական թաղամասի—խաչի դեմ (վորի ծագմանը նրանք արդեն ծանոթ են)—և ընդմիշտ դեն պցեն այդ թաղամասը:

Հակակրոնական աշխատանքի մեթոդիկան պահանջում է ուշի ուշով հաշվի առնել կոլեկտիվի կազմի բոլոր առանձնահատկությունները:

Յենթադրենք, վոր կոլեկտիվում բոլորն անխտիր անաստվածներ են: Նման կոլեկտիվում հակակրոնական աշխատանքը պետք է բավական տարբեր լինի այն կոլեկտիվից, վորտեղ կան դեռ մի քանի դադանի

հավատացող պիտաներ. այստեղ մոտեցումը ավելի զգուշ պետք է լինի պիտաներական շարքերից յերեսաներին չկոչնչելու համար:

Այնտեղ, ուր բոլոր պիտաներները անաստվածներ են և դիտակից կերպով սովորել են կատարել պատանի պիտաներների 12-րդ որենքը, վորն ասում է. «Պիտաները դեմ է հարբեցողության և խուլիգանության, պիտաները պայքարում է կրոնական քուլյի դեմ», հակակրոնական աշխատանքը չպետք է թուլացնել, այլ ընդհանրապես ել ավելի ծավալել: Գոլեկտիվը պետք է լրջորեն ձեռնարկի անաստվածություն սերմեր ցանելու դարցում, վորտեղ դեռ կան միջին հաշվով 20-30 հավատացող յերեսաներ, վորտեղ հողը չառ նպատակում է մարտնչող անաստվածություն համար: Նման կոլեկտիվը հակակրոնական աշխատանքը պետք է դուրս բերի կոլեկտիվի չըջանակներից: Յուրաքանչյուր պիտաներական կոլեկտիվի մեծ և պատվավոր պարտականություն է՝ հակակրոնական աշխատանքի մեջ ներգրավել ծնողներին, անկազմակերպ յերեսաներին, սեզոնային բանվորներին, կոլտոնտեսականներին, անային աշխատող կանանց և անտեսուհիներին, աշխատավորների մյուս կատեգորիաների հետ միասին:

Հասկանալի յե, վոր այսքան պատասխանատու մի խնդիր լուծելու համար պետք է աշխատել սերտ շփում ունենալով կոմյերիստական բլիշի և ՄՍՄ բլիշի հետ:

Վորոշ վործի հիման վրա դժվար չե կոլեկտիվի ստեղծ աշխատանքը հիմնովին համակել անաստվածություն:

Որինակ, կոլեկտիվը կազմակերպում է երեկուրսիա դեպի դործարան: Լավ կլինի, վոր պիտաներները դործարան այցելելիս այլ հարցերի թվում հետաքրքրվեն նաև, թե ինչ հակակրոնական աշխատանք է տարվում, քանի՞ բանվոր հավատացող է, անցյալում դործարանատենք և բանվորները ինչ վերաբերմունք ունեն կեպի կրոնը: Յերեսան կարելի յե ստանալ չառ հետաքրքիր տեղեկություններ, թե ինչպես առաջ գրեթե բոլոր բանվորները հավատում էյին, հակակրոնական աշխատանքը վերին աստիճանի թույլ եր և անլեզալ, ցարիզմը հենվում եր յեկեղեցու հետ կնքած դաշինքի վրա, բայց ահա 1917 թ. հետո բանվորները չուտով կորցրին իրենց կրոնական հավատը: Առանձնապես դրան նպաստեցին հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, քաղաքացիական պատերազմը և քաղաքական-լուսավորական հակայական աշխատանքը: Հին բանվորները կարող են պատմել յերեսաներին, թե ինչպես առաջ գործարանատենք կրոնական մաղթանքներ եր սարքում շահավետ դործարաններ կնքելուց հետո, գործարանում կախված էյին իկոնաներ, բանվորները խոստովանելու ժամանակ քահանային պարտավոր էյին մատնել «աղատամիտներին», իսկ տերտերը նրանց անունները հայտնում եր վստիկանություն և անբանկային:

Որինակ, պիտաներները հասարակական աշխատանք են տանում գրագործանում, վորտեղ նրանք կարգում են գրքեր, վորի սենյակներն իրենք են դարդարել անաստվածական լոգունգներով: Յերեսաներին պատմվում է, վոր առաջ մանկական գրքերում, վորպես որինակ բոլորի համար նկարադրվում էյին հնադանդ, համեստ, կրոնատեր, մարդիկ, վորոնք խաղաղ էյին ապրում աստու և հարուստների հետ: Այդ գրքերում պատմվում է...

1008
34272



նությամբ այդ մարդիկ արժանանում էին աստծու փողոթնութեան։ Պիտներն էին մեջ ահամա հարց ե ծագում։ «Ո՞վ եր կազմում այդ գրքերը»։ «Այդ գրքերը գրում էին այն հեղինակները, վորոնց դրա համար չաա փող էին վճարում կապիտալիստները»։ «Վորտեղ էին ապօրում, այս գրքերը»։ «Իհարկե տպարանում, վորը բուրժուաների սեփականութիւնն էր»։ (Բանվորները միջոցներ չունեին սեփական տպարաններ բաց անելու համար)։ «Հետո ի՞նչ էին անում այդ գրքերը»։ «Վաճառում էին գրախանութներում»։ «Ո՞վ եր վաճառում»։ «Բուրժուազիան»։ «Տարածում էին գրադարաններում»։ «Ո՞վ եր տարածում»։ «Բուրժուական իշխանութիւնը»։ Նման կարճ զրույցի միջոցով յերեխաները իմանում են, վոր առաջ գիրքը ուժեղ զենք եր բուրժուազիայի ձեռքում մասսաներին հաղթելու սարկայնելու համար։ Ինչո՞ւ այդ ժամանակ չկային մասսայական հակաիրոնական գրքեր։ Վորովհետեւ կառավարութիւնը անխնա հալածում եր նման գրքերը, արգելում եր նրանց հրատարակութիւնը, իսկ հակառակ իր կամքին հրատարակվածները այրում եր։

Պիտներն էր հասարակական աշխատանքն ամեն ուղղութեամբ կարող եւ ե պետք ե լինի հակաիրոնական։

Հակաիրոնական աշխատանքի մի այլ մեթոդ հիմնվում ե պիտներների բնագիտական ե հետազոտական աշխատանքի վրա։ Թեւեւ «աստծու» պրոբլեմը բնագիտականից ամէլի հասարակագիտական-պատմական պրոբլեմ ե, այնուամենայնիւ բնագիտութիւնը հրաշալի կերպով մերկացնում ե կրոնական նախապաշարումները։ Հակաիրոնական պրոպագանդի գործի համար այդ նույնպէս կարեւոր ե, քանի վոր աշխատավորները ե նրանց յերեխաները մինչեւ այժմ դեռ լիովին չեն ազատվել կրոնական նախապաշարումներից։ Տիեզերքի, մարդկութեան ծագման, Դարվիլի տեսակետների ծագման թեորիայի, աստղագիտութեան տարրական դիտելիքներին վրաբերյալ հիմնական գիտական ամփայլները նույնպէս արժեքավոր զենք են աստվածաշնչի անհեթեթութիւնների դեմ։

Վաղուց լիբեր հայտնի յե այն աքսիոման, թե այնտեղ, ուր գիտութիւնն մի քայլ առաջ ե դնում, կրոնը յերկու քայլ յետ ե դնում։

Այն մասին թե ինչպէս գիտական միջոցը ե սոցիալիստական շինարարութեան բաղան քանդում են կրոնի արմատները, Ն. Կ. Կրուպսկայան գրում ե հետևյալ ուշադրաւ տողերը։

«Հակաիրոնական պրոպագանդը պետք ե կազմակերպել վորքան կարելի յե ամէլի կոնկրետ, կապակցելով սոցիալիստական ամբողջ շինարարութեան հետ։

Ագրոնոմիայի հաջողութիւնները, նրա լայն կիրառումը դաշտացիական տնտեսութեան մեջ խորտակում են այն հավատքը, թե բերքը կախված ե աստծու կամքից... Միայն պետք ե, վոր անաստվածներն ողնեն ըմբռնելու ագրոնոմիայի հաջողութիւնները հակաիրոնական իմաստն ու նշանակութիւնը։ Բերքատուութիւնը քարճրացնելու համար մղված պայքարը, հողի մշակման նոր ձևերը կտրիպեն հրաժարվել պատկանական տրադիցիաներից, կտեղեն չափազանց նպատաւոր հող հակաիրոնական պրոպագանդայի համար։ Միայն պետք ե խելացի կերպով մոտենալ գործին։ Ընչաւ նմանապէս ելեկտրիֆիկացիայի նորա-

նոր մեծ հաջողութիւնները, դաշտացիական խրճիթների ելեկտրական լուսավորութիւնը պետք ե ոգտագործվեն վերջնականապէս թաղելու Յեղիա մարդարեյին։ Յուրաքանչյուր ելեկտրոկայան հակաիրոնական արամադրութիւնների ոչախ ե, հարուստ նյութ հակաիրոնական տրոպագանդի համար։

Յերկրի ինդուստրացումը, դաշտատնտեսութեան մեքենայացումը, նրա ռացիոնալացումը—այս բոլորը խլում են բնութեան ե տարերային ուժերի աստվածացման արմատները...»։

Պիտներների բնագիտական աշխատանքը տեղի յե ունենում գաղութում, պատանի բնագետներ խմբակում ե վերջապէս կոնկրետում։ Դպրոցում պիտներն ստանում ե մի շարք սիստեմատիկ հետեւողական գիտելիքներ բնութեան ե նրա յերեւելիքների մասին վորոշ ծրագրով, խմբակում մասնագիտանում ե բնագիտութեան ե դաշտատնտեսութեան առանձին ճյուղերում, իսկ կոնկրետում վորձում գործնական կերպով ուսումնասիրել գաղութում իրեն տրված նյութը, վորը հաճախ դժբախտաբար, շատ վերացական ե։ Կոնկրետի աշխատանքն սգտակար ե նրանով, վոր այստեղ պիտները կարող ե դրադիլել բնութեանը դիտելով, մասնաւոր յեր կոնկրետի վրա դնում ե լազերում։ Ենթադրւում եր ժամանակ կարելի յե ուսումնասիրել ձորերը, գետերը, անտառները, դաշտերը, հովիտները ե կաղմել միջատները, բույսերը, հանքերը կայքեցիները ե այլն։ Սակայն այս բոլոր աշխատանքները լիարժեք, քաղաքականապէս ճիշտ չեն լինի, յեթե չհետապնդեն հակաիրոնական խնդիրները։

Նման աշխատանքի հետեւանքով պիտներները գիտակցաբար ըմբռնում ե համոզվում են, վոր կայծակը «Յեղիա մարդարեյի հրեղեն կտորը» չե՛ այլ միջնորոտային ելեկտրականութեան պարապլեմը, վոր անձրեւը աստծու հրամանից ե ցանկութիւնից կախված չե, այլ քամիների ուղղութիւնից, գորշիացումների քանակութիւնից, վոր անհնար ե «վոչնչից» աշխարհը ստեղծել վեց որում ե յերկրաբանութիւնը յերկրի շերտերից վորոշում ե, վոր յերկրագունդը գոյութիւն ե անեցել հարյուր միլիոնամիւր տարիներ։

Բնով կարիք չկա պիտներներին յերկար գեկուցումներ կարդալ կրոնի ե գիտութեան անհամատեղելիութեան, ամենտարանի հակասութիւնների, աստծու չգոյութեան ե այլի մասին։ Անհրաժեշտ ե, յերեւելով կոնկրետ պայմաններից, կոնկրետ դեպքից կամ յերեւելից, անց կացնել կարճ, բայց խնամքով պատրաստված զրույցներ։

Զրույցը պետք ե ընթանա հետեւյալ կարգով. դեկամարը տալիս ե մի շարք, նախորդ պատրաստած հարցեր, հետո յերեխաները պատասխանում են այդ հարցերին, անում են իրենց դիտողութիւնները, ճշուտ պիտներներին ներդրաւելով խոսակցութեան մեջ, վերջը դեկամարն ամփոփում ե բոլորը։

Քրիստոնեական յեկեղեցու վորոշ ծիսակատարութիւնները, յեկեղեցու շենքի շրջութիւնը, հանդիսավորութիւնը, յերկեղեցութիւնը, լուսավառութիւնը, ծաղիկները ե այլն անկասկած վորոշ չափով գրավում ե յերեխաներին, նույնպէս պարզապէս չարժեքով նրանց հետաքրքրութիւնը։ Այդ լիովին հակառակ յե պիտներական տարիքի յերեխաները հետաքրքրել են, ուզում են ամեն ինչ իմանալ։ Նույնիսկ յերեւմտ պատահում են նման կուրյոյներ. յերեխաները թու-

Դանձում են կոլվարին, «գու գիտես», մենք անասոված ենք, բայց իրա ուզում ենք զարկել յեկեղեցու զանգերը. թող դնանք զանգա-
կատունը:

Արտաքին փայլը, վորը զանաւանդում և առորյա կյանքից, յեկե-
ղեցու միտիկան, խորհրդավորութիւնը, թատրոնականութիւնը
հաճախ իրենց ցանցի մէջ են առնում վաղ քննադատորեն տրամադրված
յերեխաներին:

Ինչպէ՞ս վարվել այստեղ:

Նախ և առաջ չպետք է զարդապես արգելել, այլ օխտեմատիկ
կերպով բացատրել ծեսերի վնասակարութիւնը: Պիտներները և մյուս
յերեխաները պետք է հասկանան, վոր մենք չունենք ճշդողների և ճշնչ-
վածների համար հավասար դասակարգային խաղաղության տոներ,
մեր տոները հեղափոխական մարտական տոներ են:

Յերեխաներին պետք է գրավել, վողելվորել պիտներական հեղափո-
խական դրամատիկացիայով: Վորպեսզի յերեխաները կրօնական տո-
ներին յեկեղեցի չգնան (իսկ յերեմն նրանք գնալու տեղ չունեն, բացի
հանձնալի փողոցից և տնից), մենք կաղմակերպում ենք մասնայական
եքսկուրսիաներ դեպի մուգեյները, ցուցահանդեսները, սարքում ենք
պատշաճ թաղաքից դուրս և մանկական տոներ առողջ և ոգտակար
զվարճութիւններով: Վերջապես պետք է «տոնական» որերը ոգտա-
գործել հասարակական-ոգտակար աշխատանքի համար (պարապմունք
փոքր յերեխաների, տնտեսատանների հետ, աշխատանք կոլտնտեսու-
թիւններում, քաղաքային աշխատանքում, խրճիթ-ընթերցարաններում,
տիւումքներում):

Պիտներները համընթաց են դնում Ժամանակակից կոլեկտիվ կեն-
ցաղի հետ: Անցման շրջանի կենցաղը ունի ծիսակատարութիւն վորոշ
եղեմնաներ, վորոնք հակադրվում են հին, քարացած, անկուլտուրա-
կան պահպանողական կենցաղին իր անխուսափելի հարեցողութիւնը,
խալիզանութիւնը, անզրադիտութիւնը և յեկեղեցու:

Մացիալիստական մրցման մեթոդն անկասկած կարող է հիանալի
արդշունքներ տալ պիտներների հակակրօնական աշխատանքը բարելա-
վելու դործում: Միայն այստեղ պետք է հիշել, վոր մենք ձգտում ենք
հակակրօնական պրոպագանդի վաղ թե քանակական, այլ վորակական
արդշունքների:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՁԵՎՆԵՐԸ

Պատանի պիտներների հակակրօնական աշխատանքի հիմնական
թիրութիւնը միակերպութիւնն է: Զանձրալի դրույցներ և մակերե-
սային հակաճնշյան և հակադատական կամպանիաներ առայժմ հան-
գիտանում են գրեթե բոլոր պիտներկոլեկտիվները գլխավոր գնքն ա-
նաստվածութիւն ֆրոնտում: Այնինչ պիտներական կաղմակերպու-
թիւնը պետք է զլխավորի մանկական անաստվածական շարժումը և
հարստացնի նրան նոր բաղադրանք և դրալիչ ձևերով: Այժմ, դասակար-
գային սուր պայքարի պայմաններում, մենք թշնամուն հաջողութիւնը
կարող ենք ջախջախել միայն լավ սրված գնքերով: Ուստի անհրա-
ժեշտ է բարձրացնել հակակրօնական դաստիարակութիւն վորակը,
կերպով նոր ձևեր, սրել հակակրօնական պայքարի գնքեր:

Ներքեում մենք տալիս ենք աշխատանքի մի շարք լավագույն ձևեր:

վոր պետք է կիրառել կոլեկտիվում և նկատի ունենալ կոլեկտիվի ա-
նաստանքների պլանը կաղմելիս:

ՊԱՏԱՆԻ ԱՆԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ ԽՄԲԱԿ

Պատանի անաստվածների խմբակներ հանձնարարվում է տեսողա-
մեծահասակ պիտներների շրջանում, ամբողջած կոլեկտիվներում և ա-
ռանձին պիտներ բաղաներում և դպրոցներում:

Խմբակում պիտներներին անդամագրելուց, կաղմակերպչական
Ժողովն անց կացնելուց և ավագ ու քարտուղար ընտրելուց հետո քն-
նվում է ապագա պարապմունքների պլանը: Անհրաժեշտ է, վոր խմբա-
կը մտնեն մեծահասակ և ամենադարգացած պիտներները, վորոնք ար-
գեն ունեն հակակրօնական վորոշ գիտելիքներ: Խմբակը նպատակ է
դնում պարաստել ակտիվ պատանի անաստվածներ, վորոնք իրենց
բոլոր ընդունակութիւնները և գիտելիքները պետք է նվիրեն մանկա-
կան անաստվածական լայն շարժման դործին:

Խմբակը ծառայելու յե վորպես մի աստիճան, վորի վրա բարձրա-
նալով պիտները կկարողանան ինքնուրույն կերպով կարգալ հակակրո-
նական հանրամատչելի դրքեր, ջոկել կրօնական հարցերում և կղատնա
հակակրօնական լավ պրոպագանդիստ յերեխաների լայն մասսաների
և հաւահաս աղգարնակութիւն մեջ:

Խմբակի նպատակը պարզ ցույց է տալիս, վոր նրա անգամները
թիւր 15-20 հողուց ավել չպետք է լինի:

Ղեկավարը կաղմում է խմբակի աշխատանքի պլանը, վորը, իհար-
կէ, կապակցվում է վորոշ տեղական պայմանների հետ, որինալ ի՞նչ
կրօնի հետ ավելի ծանոթ են և անցյալում կապված են յեղել պիտներ-
ները (քրիստոնեական ուղղափառ, մահմեդական, կաթոլիկ, մովսի-
սական, աղանդավոր և այլն), նրանց կուլտուրական ընդհանուր մա-
կարդակը (հասարակագիտական, բնագիտական, քիմիայի, ֆիզիկայի,
կուլտուրայի պատմութիւն վերաբերյալ գիտելիքների ծավալը), շըր-
ջապատող միջավայրը և նրա վերաբերմունքը դեպի կրօնական և հա-
կակրօնական պրոպանդները, ի՞նչն է ավելի հետաքրքրում պիտներնե-
րին հակակրօնական հարցերում և այլն:

Խմբակի աշխատանքները պլանը համաձայնեցվում է Մարտնչող
անաստվածների միութիւն տեղական կաղմակերպութիւն հետ և ըն-
դունվում է խմբակի անգամների ընդհանուր Ժողովում:

Խմբակի դրաղմունքները պետք է դարձնել բաղադրան, վորպեսզի
ձանձրալի չլինեն, և ամեն անգամ ալելի և ավելի հետաքրքրեն պիտ-
ներներին և դրալին աշխատանքի:

Ահա ՊԱ խմբակի պարապմունքների մոտավոր ծրագիրը.

1-ին պարապմունք—կաղմակերպչական:

2-րդ պարապմունք—թեմա. «Հավատքը ողնո՞ւմ է արդյոք բան-
վորներին կալելու իրենց աղատութիւն համար»:

3-րդ պարապմունք—թեմաներ. «Ծնունդի ծագումը» (կամ առա-
ջիկ մի այլ տոնի մասին), «Ի՞նչու համար է սարքվում կոմյերիա-
կան ծնունդը և պիտներները ի՞նչպես են մասնակցում նրան»:

4-րդ պարապմունք—եքսկուրսիա դեպի տեղական ամենահայտնի
յեկեղեցի-թանգարան: Պատմել պիտներներին, թե առաջ յեկեղեցին

բը ինչքան դրամ, հողեր, սեփական տնտեսութիւններ ունեյին, վոր-
տեղից եյին ճարում այդ միջոցները և այլն: Պատրաստել գիւղերումներ
և նկարներ: Յուշց տալ յեկեղեցին շահագործողի և ճնշողի դերում:

5-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Կրօնական հրաշքները, կամ տե-
րերները ինչպէ՞ս են խարում աշխատավորներին»: Կատարել քիմիա-
կան փորձեր (մօմի ինքնիրեն վառվելը, հրաշալի մակադրութիւննե-
րը, նկար աղյուսի վրա—«անձնանագիր պատկեր», չրից գինի պա-
րտաւելը և այլն): Այդ պարագրաֆումներ համար կարելի չե սարքել հա-
տուկ մասնաշաղկապ յերեկո:

6-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Կրօնի և աստուծո հալածութիւնը ծագումը»:

7-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Ինչու առաջ դպրոցներում կրօն
էյին դաստիարակում»: Այս թեման մշակելիս պետք է պարզել հակա-
կրօնական պրօպագանդի անհրաժեշտութիւնը այժմայիս դպրոցում:

8-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Յերեթականները և կրօնը»: պարզվում
է, թէ ինչու պիտոնները գիտակցորեն չեն հալածում աստվածներին
և պաշարում են կրօնի դեմ: Մշակվում է մանկական անաստվածա-
կան շարժման և պատանի անաստվածների խմբակների հարցը:

9-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Հակահեղափոխութիւնը և յեկեղե-
ցին», «քաղաքացիական պատերազմը և հողեկոթականների աշխատան-
քն սպիտակների մոտ», «Մերձիկոյան շրջանի սովը և յեկեղեցին»:

10-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. Երեկուրսիս դեպի պատմական մուշեյը:
Անտիքանալ իկոնաների, նկարների, կրօնական իրերի, գրքերի հետ,
բացատրել նրանց ելութիւնը:

11-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Կրօնը և սոցիալիստական շինարա-
րութիւնը»:

12-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Յեկեղեցու պայքարը դիտութեան
դեմ (կրօն և դիտութիւն)», «Կրօնի վնասակարութիւնը և դիտութեան
ազդեան աշխատավորների համար»:

13-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Կրօնը, նոր կենցաղը և ապագա
հասարակութեան ստեղծումը»:

14-րդ պարագրաֆում—**թեմա**. «Ինչպէ՞ս պետք է աշխատի ակտի-
վիստ պատանի անաստվածը»:

Պարագրաֆումներն անց են կացվում դրույցների ձևով, վորոնց ժա-
մանակ հայտնաբերվում, ճշտվում և ձևակերպվում են պիտոնների
գիտելիքները: Առավելագոյն չափով ոգտագործվում են դիտողական
նյութերը (աղյուսակներ, պլակատներ, դիադրամաներ և այլն): Պա-
րագրաֆումներից վերջ յուրաքանչյուր խմբակային կազմում է անցածի
համառոտ կոնսպեկտը: Խմբակի ծրագրում նույնպէս գրանցվում են
կոնսպեկտը և ամենահետաքրքիր հարցերը:

ԶՐՈՒՅՑՆԵՐ

Զրույցների ժամանակ լավագոյն է կիրառել ինդուկցիոն մեթոդը
(քննվում են մի շարք փաստեր և պարագրաֆումների վերջում տրվում են
վորոշ ամփոփումներ—յեղրակացութիւններ): Մոտավորապէս 11½
ամիսը մի անգամ պետք է հակակրօնական դրույցը կազմակերպել կո-
լեկտիֆի ընդհանուր համաժողով, իսկ ամիսը մի անգամ ողակի պարագր-
աֆումներում: Իհարկէ, թե՛ խմբակի պարագրաֆումներում և թե՛ դրույց-
ների համար թեմաներ ընտրելիս անհրաժեշտ է ուշիուշով հաշիւ տա-

նել տեղական պայմանները: Բնական է, վոր սկզբում դրույցները
պետք է անց կացվեն վոչ թե ընդհանրապէս ըստ պլանի, այլ պիտոնե-
րին հետաքրքրող հրատապ թեմաների շուրջը: Նրանց պետք է յուսա-
բանել այն հարցերը, վորոնց մասին նրանք շատ հաճախ խոսում են,
վորոնք կապած են արթնացնում նրանց մեջ և այլն:

Կորլաբին ողնկուր համար մենք բերում ենք մի շարք թեմաներ և
հանձնարարում ենք ոգտագործել թե՛ կոլեկտիվում և թե՛ մանավանդ
պիտոններին:

ա) Ինչու՞ կրօնը կեղծ է դատում հարուստների և աղքատների մա-
սին: Կոնկրետ օրինակներ, վորոնք բացատրում են հարստութեան և
աղքատութեան պատճառները, ի՞նչ է ուսուցում այդ մասին կրօնը և
ս՞եմ է ձեռնադրում այդ ուսմունքը:

բ) Հակասութիւնները հարուստների և աղքատների ազգայնե-
րի մեջ: Կուլակների և չքավորների, վաճառականների և հաճախորդների
ազգայնե- Կազմել մի պատմվածք:

գ) Ինչու՞ յեն հալածում գյուղացիները— մենակութիւնը և ա-
նողնականութիւնը տնտեսութեան մեջ, չուկայից և բնութեան ուժերից
կախում ունենալը, անկուլտուրականութիւնը:

դ) Կորնը և Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը: Յեկեղեցու հա-
րստութիւնը հեղափոխութիւնից առաջ, կապիտալիստների և կալ-
վածատերերի հոգատարութիւնը կրօնի հանդէպ, ո՞ւմ կողմն էր յե-
կեղեցին Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան ժամանակ:

ե) Կրօնական կազմակերպութիւնների ղեկավարների դասակար-
գային կազմը: Յուշց տալ, վոր կրօնական կազմակերպութիւնների
ղեկավարները բանվորներ և դուլդացիներ (չքավոր և միջակ) չեն:

զ) Կրօնի ամրապնդման միջոցները: հրաշքներին, դժոխքին, ար-
քայութեան և մեծերին հալածումը, նշել վոր հրաշքների մասին
պատմում են վոչ ակնատեսները (միշտ ասում են, վոր այդ պատա-
հել է շատ-շատ վաղուց) մատուցների բացումը և «հրաշագործ» սրբա-
պատկերների հետադառումը հեղափոխութեանց հետո:

է) Կրօնը և ազգայնականութեան ռազմականացումը: Կրօնը քարո-
զում է դասակարգային խաղաղութիւնը: «Մի սպանիր», ինչպէ՞ս եյին
այդ մեկնաբանում ցարիզմի որով. սեկտանտների կեղծավոր կերպով
հրաժարվելը Կարմիր բանակում ծառայելուց:

ը) «Ինչու» քեման անցնելիս պարզել, վոր ազգայնե-
րի հատարութիւնները չեն ոգնում գյուղատնտեսութեան մեջ: Այլ որի-
նակներ թվում ցույց տալ դուլդատնտեսութեան բարեբաւումը խոր-
հրդային իշխանութեան որով և նրա անել դրութիւնը հեղափոխու-
թեանց առաջ:

թ) Հեղափոխական տոների տարբերութիւնը յեկեղեցականներից:
Ընդգծել հեղափոխական տոների նշանակութիւնը, հաշիւել յեկեղեցա-
կան տոների տված վնասները դրամով մի տարվա, յերեք-չորս տարվա
ընթացքում և դրանի, թե՛ այդ դրամով վորքան դուլդատնտեսական
մեքենաներ կարելի յեր գնել:

ժ) Կրօնը և աստղագիտութիւնը: Գյուղացին վորանդի՞ց է դիտե-
լիքներ ասանում դուլդատնտեսութեան մասին, ինչպէ՞ս է առաջանում
դուլդատնտեսական դիտութիւնը: Գյուղատնտեսութեանը ողնող մյուս
գիտութիւնները. մետեորոլոգիա (ողերևութաբանութիւն) և վե-

տեղիներին (տնտեսարաններում), աղոթքները բերքի համար և յե-
ռաշխառային սխառմը, անասուններին «որհնված» ջրով ծծելը և կերի
պահպանությունը, անձրևի համար աղոթելը և բնության յերևույթների
որինաչափ հաջորդականությունը, ցույց տալ այս որինակներով, վար
ամեն մի աղոթող սպասում է «հրաշքի»:

բ) Կրոնի սոցիալական արմատները. ինչո՞ւ բանվորներն ավելի
քիչ են հավատում, քան դուռըացիները և տնայնապետները, ցույց
տալ, վոր միայն կրթությունը բավական չէ կրոնը արմատախիլ անելու
համար:

գ) Տարբեր ժողովուրդների կրոնները. հյուսիսի, դաշտային և
լեռնային յերկրների բնակիչների կրոնական դավանությունները և
հավատալիքները, ցույց տալ, թե ինչպես մարդկանց զբաղմունքն անդ-
րադասում է նրանց կրոնների բնույթի վրա:

դ) Տարբեր կրոնների հոգեվարականների վեները. ուղիղ և օրաշ
դավանություն մասին: Կարգալ Ստեպանովի դրքի վորոշ մասերը և
դրել պատմվածքներ. դիպրամներով ցույց տալ զանազան կրոնների
հետևորդների թիվը—բուդդայական, քրիստոնեական, մահմեդական,
հրեական և այլն—դոնել անաստվածություն ամուսն ցույց տալով
թվերը, վերցնելով «Անաստված» (« Безбожник ») թերթից:

ե) Գիտությունը և աստվածաշունչը աշխարհի ծագման մասին,
ցույց տալ, ինչպես դիտությունը հերքում է աստվածաշունչի առասպել-
ները, կենդանական աշխարհի թիվը և Նոյա տապանի չափը, աստվա-
ծաշունչն արևի շարժման մասին, ավետարանն աստղերի անկման,
արևի խաղաղման և այլնի մասին:

զ) Ով է ստեղծել աստծուն: Ցույց տալ, վոր բոլոր կրոններում
յերկնային աշխարհը յեղել է մարդկանց յերկրային հարաբերություն-
ների անդրադարձումը—նշել հրեշտակների և սրբերի աստիճանները և
աշխարհություն դարձնել ուսուսկան և այլ սրբերի սոցիալական կազմի
վրա:

է) Լեհիմի մտքերը կորնի մասին: Կարգալ վորոշ տեղեր Յարոս-
լավսկու դրքից և բերել կոնկրետ որինակներ:

զ) Կրոնը և համաշխարհային պատերազմը: Հալառի, թագավորի
և հայրենիքի համար կռվելը, յերդումները, պատերազմում սպանված-
ների պարգևատրումը մյուս աշխարհում, տերությունների պատմած ա-
ռասպելները, թե ինչպես Գրիստոսը յերևացել է խրամատների վրա
կռվի ժամանակ:

ը) Կրոնի դերը կապիտալիստական յերկրներում. հետևել թերթե-
րին:

թ) Կրոնը խանգարում է խորհրդային իշխանության տնտեսական
և կուլտուրական ձեռնարկումներին սոցիալիստական շինարարության
ասպարիզում: Ցույց տալ որինակներ առորյա կյանքից և հետևել
«Անաստված» թերթերին:

ժ) Սեկուանտների հակախորհրդային աշխատանքը: Բացառել
սեկուանտության (աղանդավորության) ելությունը, հետևել սեկ-
ուանտների ժամանակակից դործունեությանը:

յ) Մանկական անաստվածական շարժման խնդիրները և պատանի
անաստվածների խմբերի կազմակերպումը: (Ջրույցների թեմաներն
առնված են «Անտիոնիդյոյնիկ» ժուրնալից, № 4, 1929 թ. ընկ Վ
Յամեդելի թեղիաները):

ՀԱՎԱԿՐՈՆԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈ

Պրոներական մի կոլեկտիվ, կամ ավելի լավ է՝ ուրիշ կոլեկտիվ-
ների կամ դրուպի հետ միասին կարող է կազմակերպել հակակրոնական
յերեկո: Նախապատրաստությունն սկսել 3—4 շաբաթ առաջ: Վորպես
նմուշ կոլվարի համար տալիս ենք Լ. Սագարևի նյութը Կուրսկ քաղա-
քում կազմակերպված հակակրոնական յերեկոների մասին («Անտիոնի-
դյոյնիկ» ժուրնալից, № 3, 1929 թ.):

«Յերեկոյի ծրագիրը կազմված է յերեք մասից. գեկուցումից, գե-
ղարվեստական բաժնից և մասսայական խաղերից ու զվարճությունե-
րից:

Ձեկուցման հատկացվում է 20—30 րոպե: Պահանջներ գեկուցո-
ղին—գեկուցումը պետք է լինի կազմված պարզ և հասկանալի, դործ-
նական իր բովանդակությամբ և ընդհանուր տոնով, չեն թույլատրե-
վում «հիչեր» և «տարորինակություններ»:

Յերեկոյի յերեխաների դիտակցության մեջ լսված գեկուցումն
ամրապնդվելու համար սարքվում է հարցերի «խաղ», ցանկացողները
նախորդ հարցերը դրում են առանձին թերթիկների վրա: Ամենահա-
ջող պատասխանների համար տրվում են պարգևներ հատուկ ընտրված
ժյուրիի կողմից: Վորպես պարգև սովորաբար տրվում են հակակրո-
նական դրքեր համապատասխան դեվիզներով (դեվիզի նմուշ—«Ա-
նաստվածներ, կրոնական նախապաշարումների և սոտիպաշտու-
թյան դեմ ակտիվ պայքար մղելով, սոցիալիստական շինարարությամբ
մասնակցելու միջոցով, խաղերը ձեռնարկողներն են համապատասխան Գրոնտը»):
Ձեկուցման առթիվ միշտ ընդունվում է համապատասխան դործնական
վորոշում, որինակ, ներգրավել ծնողներին հակաաղիհոլական ընկե-
րության մեջ, նրանց մեջ տարածել հակակրոնական թուղիկներ և
այլն:

Յերեկոյի գեղարվեստական մասում լինում են սովորաբար խմբա-
կան յերգեր, նվագ, արտասանություններ և ֆիզիկուստունիկների յե-
լույթներ, յերեկոյին ինսցենիրովկաներ և պիեսներ հակակրոնական թե-
մաների շուրջը: Կարելի յե հաջող համարել հետևյալ յերաժշտական
պիեսները «Յերկու զանգաղատան խոսակցությունը» (« разговор
двух колоколов »), «Անաստվածների իտերնացիոնալը»: Հա-
կակրոնական քառյակները նույնպես հեշտությամբ կարելի յե յերա-
ժշտության վերածել: Ավելի նպատակահարմար է յերաժշտական հա-
մարները տալ առանձին բաժնում (վորպեսզի տպավորությունն ավելի
ամրողական լինի) ծրագրի մեջտեղում կամ վերջում, յերբ յերեխանե-
րն արդեն հոգնած են:

Ֆիզիկուստունային մարզանքներից ամենից ավելի հաջողվում են
ֆիզուրային հակակրոնական լողունները և բուրգերը: Հատկապես ե-
ֆեկտավոր է «աստղ» բուրգը, վորի ժամանակ կարելի յե արտասանել
հակակրոնական լողուններ (որինակ, «Կարմիր աստղի լույսով ցրենք

կրոնի խաղաղը», «չարքերը խտացրեք կարմիր աստղի տակ պայքարելու ընդդեմ կրոնի» և այլն): Կարելի չէ նաև բեմից ցույց տալ ժողովրդական պարերի նմուշներ, վոր հետո յերեկոյի վերջում կատարում են բոլոր ցանկացողները:

Վորպես ինսցենիրովկայի (բեմադրության) նյութ կարելի չէ նշել Չեխովի պատմվածքները—«Յերկար արարողութիւնը» («Канитель»), «Ժամի ձայնավորները» («Певчие»), Դ. Բեդնու առակները: Պիեսներին Գոգոլի «Մնուդի գիշերը» և այլն:

Յերեկոն և ժամից աւելի չպետք է տևի: Սա առաւելագույն տեւողութիւնն է: Կարևոր հարց է ընդմիջումների ուղտադործումը: Ընդմիջումներին, վորոնք պետք է բալական յերկար լինեն (մոտ 20 րոպե), ինչպես և յերեկոն սկսելուց առաջ կարելի չէ սարքել սենյակի խաղեր, բաց անել ընթերցարանը, բուֆետը:

ՀԱՎԱԿՐՈՆԱԿԱՆ ԱՆԿՅՈՒՆ

Պիոներական կոլեկտիվի սենյակում կազմակերպւում է հակակրոնական անկյուն: Բացի այդ, պիոներները կարող են հակակրոնական անկյուն կազմակերպել բանվորական ահումբում:

Անկյան մոտավոր պլանը—կենտրոնում նկարիչ Դ. Մոորի պատկերը—«Յերեկաները մեր ապագան են», պլակատի շուրջը դասավորւում են անկյան բաժինները:

Առաջին բաժին—«Ինչպես են աշխատում յեկեղեցականները և սեկտանտները» (նյութը կարելի չէ վերցնել «Անաստված» և «Պիոներական պրավդա» թերթերից): Այս բաժնում պետք է ցույց տալ, ինչպես դասակարգային թշնամին իր ցանցի մեջ է զբաղւում յերեկաններին:

Յերկրորդ բաժին—«Թերթերի և ժուրնալների ելերում»: Այս բաժինը պետք է բաղկացած լինի մի կարմիր տախտակից, վորի վրա պետք է ցույց տալ, թե ինչպես պիոներները և դպրոցականները հակակրոնական աշխատանք են տանում, պայքարում են հին կենցաղի դեմ և կառուցում նոր լուսավոր կյանք, և մի սև տախտակից, վորի վրա արձանագրւում են բացատական փաստերը:

Յերրորդ բաժին—«Տեղական կյանք» (նյութերը յերեկանների և նրանց չրջապատող միջավայրի կենցաղից և աշխատանքից):

Չորրորդ բաժին—«Հարցեր և պատասխաններ»:

Անկյան շուրջը—լողունդներ, նկարներ և դարձարանքներ: Չպետք է ցուցադրել մեծ քանակութեամբ միատեսակ առարկաներ (եքսպոնատներ): Լավ է քիչ լինեն եքսպոնատները, բայց լավ պատրաստված:

Անկյան, ինչպես և կոլեկտիվ բացականչութիւնների համար պետք է ուղտադործել հակակրոնական լողունդներ, վորպեսզի լողունդները չլինեն և քաղաքականապես անկայուն չլինեն մենք տալիս ենք յերեկանների հակակրոնական պայքարի հիմնական լողունդները:

1. «Պայքարել հնգամյակի համար—պայքարել կրոնի դեմ»:
2. «Պայքարել կրոնի դեմ—պայքարել սոցիալիզմի համար»:
3. «Պիոներ և սոցիալիզմն անհամատեղելի չեն»:
4. «Վորչի կրոնը, կորչի աղգամիջյան թշնամութիւնը»:
5. «Գիտութիւնը հաղթում է կրոնին»:
6. «Մեծերին փոխարինելու չէ գալիս յերիտասարդ բանակը»:

7. «Սոցիալիզմը կրոնի բնական թշնամին է» (Մարքս):

8. «Մանկական հակակրոնական բանակը պատրաստւում է դասակարգային պայքարի»:

9. «Մանկական մասսաներին աղատենք տերտերների դավերից»:

10. «Յեկեղեցիները և սինագոգները—կրոնական հաշիշի ոջախները—վերածենք կուլտուրական ոջախներին»:

ՊԱՏԱՆԻ ԱՆԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ ԽՄԲԵՐԸ

Պիոներները պետք է դառնան մանկական հակակրոնական զորեղ շարժման նախաձեռնարկները և առաջամարտիկները, ստեղծելով պատանի անաստվածների խմբեր:

ՊԱ խմբերի կազմակերպչական կառուցվածքը և նրանց աշխատանքի խնդիրները վորոշված են հատուկ մի կանոնադրութեամբ, վորը կարելի չէ ստանալ ՄԱՄ յուրաքանչյուր կազմակերպութիւնից: Կոլեկտիվները խնդիր պետք է դնեն առաջիկա ուսումնական տարւում դպրոցներում կազմակերպելու պատանի անաստվածների խմբեր: Անցյալ տարիների վործը ցույց է տալիս, վոր աշխատանքի հենց այդ ձևը ամենից աւելի կենսունակ և նպատակահարմարն է:

Պատանի անաստվածների խնդիրները կոնկրետ կերպով ձևակերպել է Ն. Ամոսովը «Անտիռեկիզյոյնիկ» ժուրնալի ելերում (1930 թ. № 1):

Թվենք այդ խնդիրները.

1. Պատանի անաստվածները շուտով արձադանքում են խորհրդային իշխանութեան նորանոր ձեռնարկումներին և իսկույն անցնում են նրանց իրադրոժմանը:

2. Պատանի անաստվածներն իրենց դպրոցական հոգսման համար կազմակերպում են դյուդաւտնտեսական ուղիւնակելի աշխատանք, սարքելով համապատասխան ցուցահանդեսներ, զեկուցումներ և ժողովներ:

3. Պատանի անաստվածները տանում են հակակրոնական աշխատանք իրենց ընտանիքներում, հանրակացարաններում և բնակիչներութիւններում:

4. Պատանի անաստվածները դպրոցի միջոցով հակակրոնական աղդեցութեամբ ընդգրկում են նախադպրոցականներին և անկազմակերպ յերեկաններին:

5. Պատանի անաստվածները պայքար են մղում հարբեցողութեան տոների, յեկեղեցու վրա արված ծախսերի, կրոնական ծխակատարութիւնների, սովորութիւնների դեմ, մասնավորապես տոնածառի դեմ և այլն:

6. Պատանի անաստվածները դպրոցականների հետ միասին սարքում են հակակրոնական յերթեր, ցույցեր, կարնավալներ:

7. Պատանի անաստվածները ողնութիւն են ցույց տալիս ահումբներին, յորձիթ—ընթերցարաններին, բնակիչներութիւններին և ՄԱՄ թղթներին հակակրոնական աշխատանքում:

8. Պատանի անաստվածները դպրոցների հետ միասին աղգարնակութեան, առաջին հերթին ծնողների համար կազմակերպում են հակա-

գրոնական գրույցներ, զեկուցումներ և գեղարվեստական յերեկոներ:

9. Պատանի անաստվածները պայքար են մղում կրոնական նախապաշարումների և սնոտիապաշտութան դեմ:

10. Պատանի անաստվածները ակտիվ կերպով մասնակցում են իսկ, յերբեմն սկսում են կամպանիաներ յեկեղեցիներում և աղոթատները անտեսական և կուլտուրական հիմնարկների կարիքների, զանազան ինդուստրիայի կարիքների համար հատկացնելու և յեկեղեցիներում պահպանել արժեքավոր իրերը վերցնելու ոգտին»:

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Պիոներները պետք է ծանոթանան և լայն տարածեն դպրոցականների մեջ հակակրոնական լավագույն գեղարվեստական գրականությունը, որինակ հետևյալ դրքերը— (ցուցակը տրվում է ռուսերեն)

1. Л. Гумилевский Колдуны.
2. В. Короленко, Последний луч.
3. Сокол, По стопам отцов изд. «Безбожник».
4. И. Флеров, Мы безбожники! (Хрестоматия).
5. Д. Лондон, чародей
6. Градов, По евангелию, пьеса, изд. «Безбожник».
7. Онруд, Солнце.
8. Д. Бедной, Հակակրոնական լերկերը
9. Стелонов-Скворцов, Беседы о вере (очерк)
10. Бродский и Мендельсон, устная народная сла-
вность (глава «Колдовство и чародейство в деревней
Руси»),

Գեղարվեստական գրականությունը կարելի չէ ոգտագործել նաև, կազմակերպելով գրական յերեկոներ, հատուկ բարձրաձայն ընթերցումներ ցանկացողների համար, դիսկուսիա և մտքերի փոխանակություն կարգացված նյութի շուրջը: Վերահիշյալ ցուցակը կարելի չէ չափավոր ընդարձակել և լրացնել:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՅԼ ԶԵՎԵՐ

Մենք նպատակ չունենինք թվել և նկարագրել հակակրոնական աշխատանքի բոլոր ձևերը: Ուստի մենք բավականացանք միայն թվելով աշխատանքի հիմնական ձևերը, վորոնք սկզբնական չըջանում կոգնեն կոլլեարին:

Իհարկե, պետք է հատուկ ուշադրություն դարձնել աշխատանքի այնպիսի մասնաշաղկան ձևերի վրա, ինչպես որինակ մանկական հակակրոնական ցույցերը, ստորագրություններ հավաքելը յեկեղեցիների փակման համար, հակակրոնական դանդաղ կամպանիաները (կամպանիաներում, կարծես թե, պիոներական կազմակերպությունն արդեն բավական «մարպետ» է), հակակրոնական ցուցահանդեսները, դասախոսություններ մոգական լավտերով, մանկական թատրոններ

քում հակակրոնական նոր ֆիլմերի և պիեսաների բեմադրությունը, մարտնչող անաստվածների ակտիվի կոնֆերանսների և կուրսերի կազմակերպումը, հակակրոնական աշխատանքի սիստեմատիկ լուստարանում և կազմակերպումը պատի թերթերի, դիսպուտների, վիկտորինաների, եքսկուրսիաների միջոցով, մշտական աշխատանք չըջապատող միջավայրի, մանավանդ ծնողների հետ:

Աշխատանքի պրոցեսում կոլլարը չափ անդամ գործ կունենա վերահիշյալ ձևերի կիրառման անհրաժեշտություն հետ, և յեթե բավականաչափ պատրաստվի, կարող է հաջողությամբ կիրառել այդ ձևերը: Կոլլարի համառությունը, ԼԿՅԵՄ և ՄՍՄ բջիջների ոգնությունը բազմապատկված իրենց պիոներների ինքնգործունեությամբ և նախաձեռնությամբ, կտան հիանալի արդյունքներ նոր սերնդի լենինյան վոգով հակակրոնական դաստիարակության ասպարիզում:

ՀԱՐՑԵՐ ԻՆՔՆԱՍՏՈՒԳՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

1. Բացատրեցեք կրոնի վնասակարությունը պրոլետարիատի և գյուղացիության հեղափոխական աղատադրական պայքարի համար:
2. Ի՞նչու յեկեղեցականներն այդքան մեծ յնուանդով վործում են աղղել մանկական լայն մասնաների վրա:
3. Յույց տվեք դպրոցի և պիոներ կոլեկտիվի հակակրոնական աշխատանքի հիմնական թերությունները:
4. Ինչպե՞ս են վերաբերվում կրոնին ձեր կոլեկտիվի պիոներները, ի՞նչ պլանային հակակրոնական աշխատանք եք կատարել և ի՞նչ եք մտադիր անել դասի մշակումից հետո, վորպեսզի իրոք կարողանաք պիոներական աշխատանքին տալ հակակրոնական բովանդակություն:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՂՎԱՐԻ ՀԱՄԱՐ

«Учебник для рабочих антирелигиозных кружков и Союз безбожников и Тпп, изд. «Безбожник», 1929, Գ. 1 ր. 25 կ. Նույնը գյուղական խմբակների համար:

ՀԱՎԱԿԱՍ

ՄԱՐՏԵՂՈՂ ԱՆԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ ԿՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԿԱԶԸ

Խորհրդային Միության պատանի պիոներների

«Կրոնը հաշիչ է Ժողովրդի համար»։ «Կրոնը մի տեսակ հոգեկան աղի յե»։ Այսպես են բնորոշել կրոնը կոմունիզմի մեծ ուսուցիչներ Մարքսը և Լենինը: Կրոնը խաբեբայության գեղեցիկ և աշխատավորներին հոգեկան (բարոյական) ստրկացման միջոց նրանց շահագործողների ձեռքում: Կրոնից հատկապես ամուր կառչում են կուլակները, նեպոմանները և բոլոր նրանք, վորոնք ուղում են վերադարձնել իրենց նախկին իշխանությունը բանվորների և գյուղացիների վրա: Կրոնը կապիտալի և կապիտալիստների պաշտպանն է: Կրոնը պահպանում է խաղաղարմատությունը և նախապաշարումները: Կրոնը ջլատում է պրոլետարիատի և աշխատավոր գյուղացիության միությունը, մթաղնում

ե, դժվարացնում ե փոխադարձ հասկացողութիւնը բոլոր յերկրորդի պրոլետարներէ միջև:

Կրօնը թշնամի յե գիտութեան, թշնամի յե կոմունիզմին, թշնամի յե հոգեկան և տնտեսական լիակատար ազատագրման: Կրօնը ծրիա-կերներէ ապաստանն ե, խաղաղամտութեան ոջախ, կուլտուրական հե-ղափոխութեան, նոր կենցաղի թշնամին:

Կրօնը կամադրել ե դարձնում մարդուն, յեթնարկելով նրան դոյու-թիւն չունեցող աստվածների, վախեցնելով դոյութիւն չունեցող դժոխքով: Կրօնը կապիտալիստական յերկրներում բանվորներին կոչ ե անում հնազանդել կապիտալիստներին, ուսուցանելով համբերու-թիւն և խոնարհութիւն, քարոզելով ավետարանի խոսքերը—«Թող ծառաները հնազանդվեն իրենց տերերին»:

Պիոներ, հիշիր, ինչ են ասում քեզ քո որենքները կրօնի մասին: «Պիոները դեմ ե հարեցողութեան և խուլիգանութեան, պիոները պայքարում ե կրօնական հաշիշի դեմ»:

Պիոներ, ուստի դու պետք ե մասնակցես Մարտնչող անաստված-ների միութեան աշխատանքին: Դու պետք ե դրա համար պատրաստ-վես, վորպեսզի քո մտքերը լինեն պարզ և հստակ, խմաստալից, վոր-պեսզի ինքդ հասկանաս կրօնի վնասը և կարողանաս մերկացնել և բա-ցատրել ուրիշներին այդ վնասը և տերտերական խաբեբայութիւնը:

Յուրաքանչյուր կոլեկտիվ կրօնի դեմ պետք ե պայքարի նախ իջ մօտ, իր կոլեկտիվի յերեխաների մեջ: Կոլեկտիվում չպետք ե լինեն անյայտի յերեխաներ, վորոնք աղոթում են, խաչակնքում են, կատա-րում են կրօնական ծեսեր, չեն կուլում կրօնական տոների դեմ, յերբ իրենց ծնողները սարքում են տոնածառեր, թաթախում, զատիկ ե այլն:

Պիոներ, հիշիր, վոր այս բոլոր փաստերը մանկութիւնից քո մեջ հետզհետե դաստիարակում են մի մարդ, վոր ընդունակ չի լինի իրա-պես կովելու Լենինի դործի համար, յեթե մանկութիւնից դու չպայ-քարես կրօնի, կրօնական ծխերի, տոների դեմ:

Բայց այս չի նշանակում, վոր դու քո շարքերից վռնդես կրօնա-տեր յերեխաներին: Այդ չի նշանակում, վոր դու կոլեկտիվ չպիտի ընդունես կրօնատեր բնաւորների յերեխային: Գյուղում տերտերը դեռ աղղեցողութիւն ունի դոյուղացիների մտքերի վրա, կրօնը դեռ պա-հում ե նրանց իր ցանցերի մեջ: Պիոներ, խրճիթ-ընթերցարանում և կարմիր անկյունում սարքիր անաստվածի անկյուն: Մի մոռանար, վոր նոր կենցաղի նվաճման յուրաքանչյուր քայլը, տնտեսութեան սո-ցիալիստական վերակառուցման յուրաքանչյուր հաջողութիւնը հան-դիպում ե կրօնի դիմադրութեան:

Մեղնում, ԽՍՀՄ մեջ, արդեն կան գյուղեր, վորոնք ամբողջովին ազատագրվել են կրօնից, հրաժարվել են աստծուն հալածալուց, վորն-դեմ են տերտերներին իրենց գյուղերից: Ողնիւր Մարտնչող անաստ-վածների միութեանը, վորպեսզի այդպիսի գյուղերի թիվը հասնի հարյուրների, հաղարնի:

Խորհանտեսութիւնների և կոլտնտեսութիւնների պիոներ կոլեկ-տիվներ, հիշեցեք, վոր դուք պետք ե որինակ հանդիսանաք գյուղերի այն յերեխաների համար, վորոնց ծնողները դեռ պայքարում են կոմունի-ստների, կոլտնտեսութիւնների դեմ: Հիշեք, վոր դուք պետք ե ազդեք

չըջապատների վրա, ողնիւր հակակրօնական և կուլտուր-կրթական աշխատանքին:

Պիոներ կոլեկտիվները և դպրոցները աշխատում են և շատ տեղերում նրանց հաջողվել ե վերացնել դատական տոները իրենց գյուղում, վորովհետեւ այդ տոները հարեցողութեան տոներ են, յերբ խուլի-գանութիւնը, տուր ու դմիոցը անպակաս են լինում գյուղում, յեր-բեմն հրդեհները ավերում են գյուղը: Այդ տոներին միավում են խո-չոր գումարներ: Ամեն տեղ պայքարեցեք կրօնական հարբած տոների վերացման համար, վորովհետեւ նրանք կործանում են գյուղը վնաս են հասցնում սոցիալիստական շինարարութեանը:

Շատ քաղաքներում և գյուղերում գիտակից բանվորները և գյու-ղացիները փակում են յեկեղեցիները և վանքերը, նրանց շենքերում բաց են անում դպրոցներ և ակումբներ, մանկատներ, մուզեյներ, հանրակացարաններ, հաշմանդամների տներ և սանատորիաներ, ար-հեստանոցներ և ժողովրդին ոգտակար այլ հիմնարկութիւններ: Պիո-ներ կոլեկտիվներ, ամենուրեք մասնակցեցեք յեկեղեցիների փակման համար միշտ պայքարին:

I և II աստիճանի բոլոր դպրոցներում կազմակերպեցեք պատանի անաստվածների խմբեր և բլիճներ: Բոլոր յոթնամյակներում կազմա-կերպեցեք հակակրօնական խմբակներ անաստվածների ակտիվ պատ-րաստելու համար:

Պիոներական Ֆորպոստներ, պայքարեցեք ծծունդի, զատիկի և քրիստոնեական, մահմեդական, հրեական և այլ կրօնական տոների վերացման համար:

Պիոներ կոլեկտիվներ, նույնիսկ հոկտեմբերիկների մեջ աշխա-տանք տարեք, բացատրեցեք նրանց, ձեր ուժերի չափով, վոր վոչ մի աստված, վոչ մի սատանա գոյութիւն չունի:

Մարտնչող անաստվածների միութիւնը հուլիսը դնում ե ձեզ վրա, պատանի պիոներներ, վորպես անաստվածների ամենաջանել ջոկատը:

Պայքարեցեք մատահ և համարձակ, չվախենալով հալածանքներից: Դիմեցեք Մարտնչող անաստվածների միութեան տեղական կազ-մակերպութիւններին, նրանցից ստացեք ողնիւթիւն, ցուցմունքներ և խորհուրդներ:

Հարեցողութեան, խուլիգանութեան, կրօնական թույնի դեմ պայքարի, պատանի պիոներ, յեղի՛ր պատրաստ:

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԱՆԱՍՏՎԱԾԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

(Պատանի անաստվածների Համամիութենական եքսկուրսիա-կոնֆերանսի բանաձեւից)

Այս ամենը մանկական հակակրօնական Ֆրանսում դնում ե մի շարք անհետաձգելի կարեւորագոյն խնդիրներ:

Անհրաժեշտ ե անհապաղ արթոցնել դպրոցական պիւնեռական սոկ-ցիալները ՄԱՄ Խորհուրդներին կից: Պետք ե հատուկ ուշադրութիւն դարձնել կոմյունիստական-պիոներական կազմակերպութիւնների մաս-նակցութեանը այս աշխատանքին: Անհրաժեշտ ե այնպես, անել, վոր

կամ յերիտական-պիոներական կազմակերպությունները գլխավորեն մանկական անաստվածական շարժումը:

Անհրաժեշտ է ամրապնդել և ձևակերպել մանկական անաստվածական լայնածավալ շարժումը, վորպեսզի պատանի անաստվածները իրոք զգան իրենց վորպես սովոր կազմակերպված ջոկատ:

Անհրաժեշտ է հատուկ ըմբռնել պատանի անաստվածների խմբի և հակակրոնական խմբակի տարբերությունը:

Անհրաժեշտ է հակակրոնական դաստիարակության դործը կոլեկտիվում, դպրոցում այնպես կազմակերպել, վոր հակակրոնական աշխատանքը չտահմանափակվի այս կամ այն կամպանիայով (տոնից-տոն), այլ պիոներ կազմակերպության և դպրոցի հակակրոնական ամբողջ աշխատանքը վերածել նոր մարդու դաստիարակության սխեմատիկ, ծավալուն աշխատանքի, որդանապես կապելով այդ ամբողջ աշխատանքը յերեխաների մասնակցության հետ սոցիալիստական չինարարությունը:

ՄԱՄ և ՊԱ մանկական կազմակերպությունները պետք է իրենց աշխատանքում լայն կիրառեն սոցիալիստական մրցման և հարվածայնության մեթոդները:

Պատանի անաստվածները հանձն են տոնում մոտ ժամանակում ու ժանդակել Մարտնչող անաստվածների միության առաջադրանքի իրագործմանը—«Անաստված» տրակտորների շարժառնային ոգտին հավաքվող ֆոնդը հասցնելու 100 հազար ռուբլու:

Յուրաքանչյուր պիոներ կոլեկտիվ, յուրաքանչյուր քաղաքային դպրոց պետք է առաջադրի և հաջող կերպով լուծի յենթաչեֆ դյուդում, կոլտնտեսության, խորհտնտեսության մեջ անաստվածների քջիջներ և խմբեր կազմակերպելու խնդիրը:



ԲՈՎԱՆԴԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն	3
Կրոնը և կոմունիստական շարժումը	4
Յեկեզեցականների պայքարը յերեխաների համար	7
Պիոներների հակակրոնական աշխատանքի ձևերը և մեթոդները	13

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

Մարտնչող անաստվածների. միության կենտրոնական խորհրդի հավաքը Խորհրդային միության պատանի պիոներներին	29
Մանկական անաստվածական շարժման հերթական յոնդիրները	31



